

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

Юридичний факультет

Кафедра міжнародного приватного права, правосуддя та адвокатури

Н.В. Шелевер

АДМІНІСТРАТИВНЕ СУДОЧИНСТВО

Методичний посібник
для студентів з напрямку підготовки «Правознавство»
(відповідно до вимог Болонського процесу)

Ужгород
2015

ББК 67.313

УДК 342.565.4

Ш 42

Шелевер Н.В. Адміністративне судочинство: методичний посібник для студентів з напрямку підготовки «Правознавство». – Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2015. – 64 с.

Методичний посібник для вивчення дисципліни «Адміністративне судочинство» розроблений для студентів з напрямку підготовки «Правознавство» згідно з вимогами Болонського процесу та відповідає навчальній програмі із зазначеної дисципліни у вищих навчальних закладах. Методичний посібник містить систему організаційно-методичних заходів, які сприятимуть засвоєнню знань та формуванню навичок із вище згаданої дисципліни.

Рецензенти:

Ступник Я.В., к.ю.н., в.о. завідувача кафедри кримінально-правових дисциплін та міжнародного кримінального права юридичного факультету ДВНЗ «УжНУ».

Менджул М.В., к.ю.н., доцент кафедри міжнародного приватного права, правосуддя та адвокатури юридичного факультету ДВНЗ «УжНУ».

*Рекомендовано до друку рішенням
кафедри міжнародного приватного права, правосуддя
та адвокатури юридичного факультету ДВНЗ «УжНУ».
Протокол № 1 від 28 серпня 2015 р.*

© Н.В.Шелевер, 2015

ЗМІСТ

Передмова	4
Навчально-тематичний план дисципліни	7
Основні критерії оцінювання знань студентів	9
Програма навчальної дисципліни «Адміністративне судочинство»	11
Плани семінарських занять з курсу «Адміністративне судочинство»	14
Методичні рекомендації з написання реферату.....	32
Теми рефератів	33
Орієнтовні питання підсумкового контролю знань студентів	35
Орієнтовні тестові завдання для контролю знань студентів з курсу «Адміністративне судочинство»	38
Рекомендована література	47
Короткий словник термінів	60

ПЕРЕДМОВА

Становлення та розвиток суспільних відносин в умовах незалежної, правової, демократичної держави супроводжується безперервним розвитком і подальшим удосконаленням управлінських процесів у різних сферах життєдіяльності громадянського суспільства. У цьому ключі особливу увагу набувають питання, пов'язані з охороною прав і свобод громадян, що належать до компетенції державних органів, діяльність яких потребує постійного удосконалення. Такий процес обумовлюється сучасними потребами економічного, політичного і соціального життя суспільства.

Одним із процесуальних засобів, покликаних забезпечити вільне здійснення громадянами України, іноземцями, особами без громадянства, юридичними особами законних прав, свобод та інтересів у сфері публічно-правових відносин є адміністративна юстиція, зокрема адміністративне судочинство. Його завданням є захист прав, свобод та інтересів юридичних осіб у сфері публічно-правових відносин від порушень із боку органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб, інших суб'єктів під час здійснення ними владних управлінських функцій на основі законодавства, у тому числі на виконання делегованих повноважень.

Саме судовий механізм захисту прав людини дозволяє усунути свавілля з боку державних органів, забезпечуючи проведення в життя принципу відповідальності держави за свою діяльність перед людиною. Тому вивчення курсу має важливе значення для підготовки майбутніх юристів і дозволяє ознайомити студентів з судовим адміністративним процесом.

Предметом вивчення навчальної дисципліни виступає сукупність суспільних відносин, які складаються в процесі організації і діяльності адміністративних судів, здійснення адміністративного судочинства в Україні.

Міждисциплінарні зв'язки. Адміністративне судочинство України вивчається після курсів «Теорія держави та права», «Судові та правоохоронні органи», «Конституційне право України», що дозволяє використати набуті загальнотеоретичні знання та знання конституційних основ організації та діяльності судових органів. Навчальна дисципліна «Адміністративне судочинство» тісно пов'язана з курсом «Адміністративне право України», у рамках якого розглядаються загальні питання адміністративного процесу та конкретні види адміністративних проваджень, включаючи провадження у справах розгляду звернень громадян в адміністративному порядку. Тісним є також зв'язок з дисциплінами «Цивільне процесуальне право України» та «Господарський процес», більшість інститутів яких є спільними і для

адміністративної юстиції, отже, важливим є засвоєння таких загальних категорій процесуального права, як принципи правосуддя, учасники судочинства, позов, стадії судового процесу, судові рішення, виконання судових рішень тощо. Водночас необхідним є висвітлення та засвоєння відмінностей адміністративного судочинства від інших видів судочинства, особливо цивільного та господарського.

Мета навчальної дисципліни полягає у формуванні теоретичних знань та практичних навичок щодо правового регулювання суспільних відносин, які складаються в процесі організації і діяльності адміністративних судів, здійснення адміністративного судочинства в Україні.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Адміністративне судочинство» є: засвоєння студентами основних понять, інститутів, принципів та джерел адміністративного судочинства з тим, щоб набути навичок застосувати отримані знання на практиці.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- структуру системи адміністративних судів;
- завдання та принципи адміністративного судочинства;
- структуру судового адміністративного процесу;
- юрисдикцію адміністративних судів;
- учасників судового адміністративного процесу та особливості їх процесуальної правоздатності;
- процесуальний порядок подання адміністративного позову;
- порядок надання доказів та процедури доказування;
- процесуальний порядок здійснення провадження в адміністративному суді першої інстанції;
- особливості провадження у певних категоріях справ адміністративної юрисдикції;
- процесуальний порядок перегляду судових рішень;
- особливості виконання судових рішень, прийнятих адміністративним судом та застосування заходів адміністративного примусу.

вміти :

- на репродуктивному рівні: відтворювати основні поняття та категорії, що відображають сутність адміністративно-процесуальних відносин;
- на алгоритмічному рівні: довільно використовувати засвоєні знання для розв'язання типових ситуацій, що виникають під час професійної діяльності юриста, а також організувати свою діяльність на основі певного алгоритму; складати необхідні адміністративно-процесуальні та інші документи;

- на евристичному рівні: орієнтуватися у процесі зміни професійних завдань, знаходити шляхи розв'язку нетипових задач, що виникають під час вирішення конкретної адміністративної справи;
- на творчому рівні: переосмислювати наявні знання стосовно нових фактів; адаптувати раніше отриманий досвід до змінних умов та нестандартних ситуацій; варіативно розв'язувати професійні завдання; у вмінні самостійно вести експериментальну, науково-дослідницьку діяльність.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Основи адміністративного судочинства												
Тема 1. Загальні положення адміністративного судочинства	11	2	2	-	-	7	11	2	-	-	-	9
Тема 2. Юрисдикція адміністративних судів і підсудність адміністративних справ	12	4	1	-	-	7	11	2	-	-	-	9
Тема 3. Учасники адміністративного судочинства	10	2	1	-	-	7	11	2	-	-	-	9
Тема 4. Організація адміністративного судочинства	10	2	1	-	-	7	11	2	-	-	-	9
Разом за змістовим модулем 1	43	10	5	-	-	28	44	8	-	-	-	36
Змістовий модуль 2. Провадження в адміністративних справах. Виконання судових рішень в адміністративних справах												
Тема 5. Провадження в адміністративному суді першої інстанції	10	2	1	-	-	7	10	1	-	-	-	9
Тема 6. Особливості провадження з	14	4	2	-	-	8	11	1	-	-	-	10

окремих категорій адміністративних справ												
Тема 7. Перегляд судових рішень	13	4	1	-	-	8	13	2	-	-	-	11
Тема 8. Виконання судових рішень в адміністративних справах та заходи процесуального примусу	10	2	1	-	-	7	12	2	-	-	-	10
Разом за змістовим модулем 2	47	12	5	-	-	30	46	6	-	-	-	40
Усього (1модуль)	90	22	10	-	-	58	90	14	-	-	-	76

ОСНОВНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Протягом семестру студенти вивчають 1 модуль з дисципліни. Модуль складається із змістових модулів. Після виконання кожного модуля (лекції, практичні заняття) здійснюється поточний контроль у вигляді письмової роботи та тестування. Студенти, які не відвідували лекції або не в повному обсязі виконали завдання для самостійної роботи, до поточного контролю за змістовий модуль не допускаються.

Оцінювання навчальних досягнень та практичних навичок студентів здійснюється за 100-бальною системою за 1 модуль.

Студент, який в результаті поточного оцінювання та підсумкового контролю за модулем отримав більше 60 балів, має право не складати залік з дисципліни. У разі отримання позитивної підсумкової оцінки за модуль студент має також право відмовитися від складання заліку. У такому випадку в заліково-екзаменаційну відомість заноситься загальна підсумкова оцінка. При умові, що студент (ка) хоче поліпшити підсумкову оцінку за модуль із дисципліни, він (вона) має складати залік.

Студент, який у результаті підсумкового оцінювання за модулем отримав менше 60 балів, зобов'язаний складати залік з дисципліни. У разі, якщо відповіді студента під час заліку оцінені менше ніж у 60 балів, він (вона) отримує незадовільну підсумкову оцінку. При цьому результати поточного контролю не враховуються. Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за такою шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного	не зараховано з можливістю

		складання	повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Поточне оцінювання здійснюється за трьома складовими:

- контроль за виконання модульних завдань (письмові контрольні роботи);
- контроль систематичності та активності роботи студента протягом семестру;
- контроль індивідуальної (самостійної) роботи.

Якщо студент відвідав менше 50 відсотків занять, то систематичність та активність його роботи оцінюється в 0 балів.

Оцінювання модульних завдань. Після виконання програми змістового модулю у визначений деканатом термін здійснюється поточний модульний контроль у вигляді письмової роботи, який оцінюється у межах від 1 до 50 балів. Якщо з об'єктивних причин студент не пройшов модульний контроль у визначений термін, то він має право за дозволом деканату пройти його протягом двох тижнів після виникнення заборгованості.

Оцінювання індивідуальної (самостійної роботи) здійснюється у межах 20 балів за підготовку рефератів, наукових робіт, участь в наукових конференціях, підготовку науково-дослідницьких статей та їх озвучення, опрацювання наукових статей та першоджерел, участь в олімпіадах та конкурсах.

Оцінювання активності під час аудиторних занять здійснюється у межах 30 балів:

30-25 балів – відвідано не менше 90% лабораторних та практичних занять та отримано оцінки «добре», «дуже добре» «відмінно»;

25-17 балів – відвідано не менше 75% лабораторних та практичних занять та отримано оцінки «добре», «дуже добре», «відмінно»;

17- 10 балів – відвідано не менше 60% лабораторних та практичних занять та отримано оцінки «задовільно», «добре», «дуже добре», «відмінно»;

до 10 балів – відвідано не менше 50% лабораторних та практичних занять та отримано оцінки «задовільно», «добре», «дуже добре».

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «АДМІНІСТРАТИВНЕ СУДОЧИНСТВО»

МОДУЛЬ І

Змістовий модуль 1. Основи адміністративного судочинства

Тема 1. Загальні положення адміністративного судочинства

Історія адміністративного процесу. Завдання, предмет, метод та принципи адміністративного судочинства. Джерела адміністративного судочинства. Зв'язок адміністративного судочинства з іншими галузями права. Структура адміністративного процесу. Структура системи адміністративних судів України.

Тема 2. Юрисдикція адміністративних судів і підсудність адміністративних справ

Поняття предмету адміністративної юрисдикції. Поняття публічно-правових спорів та їх види. Межі предмету адміністративної юрисдикції. Юрисдикція адміністративних судів, її розмежування з юрисдикцією загальних судів щодо розгляду цивільних справ, господарських судів, Конституційного Суду України. Спори з приводу оскарження нормативно-правових актів чи правових актів індивідуальної дії. Спори з приводу прийняття громадян на публічну службу, її проходження, звільнення з публічної служби. Спори з приводу укладання, виконання, припинення, скасування чи визнання нечинними адміністративних договорів. Спори за зверненням суб'єкта владних повноважень. Спори щодо правовідносин, пов'язаних з виборчим процесом чи процесом референдуму. Підсудність адміністративних справ.

Тема 3. Учасники адміністративного судочинства

Склад осіб, які беруть участь у справі. Сторони у судовому адміністративному процесі. Процесуальний статус третіх осіб. Процесуальний статус представників. Адміністративна процесуальна правосуб'єктність органів та осіб, яким законом надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб. Інші учасники адміністративного судового процесу.

Тема 4. Організація адміністративного судочинства

Склад суду. Форми процесуальних дій у судовому адміністративному процесі. Фіксування судового адміністративного процесу технічними засобами.

Докази та їх оцінка. Адміністративні процесуальні строки. Функціонування автоматизованої системи документообігу суду. Судові витрати.

Змістовий модуль 2. Провадження в адміністративних справах. Виконання судових рішень в адміністративних справах

Тема 5. Провадження в адміністративному суді першої інстанції

Структура провадження в адміністративному суді першої інстанції. Звернення до адміністративного суду та відкриття провадження в адміністративній справі. Форма і зміст адміністративного позову. Вимоги до позовної заяви. Підготовче провадження. Підготовка справи до судового розгляду. Попереднє судове засідання. Примирення сторін. Судове доручення. Забезпечення адміністративного позову. Судові рішення за наслідками підготовчого провадження. Судовий розгляд справи. Розгляд адміністративної справи у судовому засіданні. Відкриття судового засідання. Початок розгляду справи по суті. Дослідження доказів. Судові дебати. Таємниця нарадчої кімнати. Постановлення судових рішень.

Тема 6. Особливості провадження з окремих категорій адміністративних справ

Категорії справ, щодо яких встановлено особливий порядок здійснення адміністративного судочинства. Особливості провадження у справах щодо оскарження нормативно-правових актів органів виконавчої влади, Верховної Ради Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування та інших суб'єктів владних повноважень. Особливості провадження у справах щодо оскарження актів, дій та бездіяльності Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради юстиції, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. Особливості провадження у справах з приводу рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень щодо притягнення до адміністративної відповідальності. Особливості провадження у справах з приводу оскарження у виборчому процесі чи процесі референдуму. Особливості провадження у справах з приводу рішень, дій чи бездіяльності державної виконавчої служби. Особливості провадження у справах з приводу обмежень щодо реалізації права на мирні зібрання. Особливості провадження у справах про примусове відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна з мотивів суспільної необхідності. Особливості провадження у справах за зверненням органів доходів і зборів. Особливості провадження у справах за зверненням Служби безпеки України щодо накладення арешту на активи, які пов'язані з фінансуванням тероризму та стосуються фінансових операцій, зупинених

відповідно до рішення, прийнятого на підставі резолюцій Ради Безпеки ООН, зняття арешту з таких активів та надання доступу до них. Особливості провадження у справах за адміністративними позовами з приводу видворення іноземців та осіб без громадянства.

Тема 7. Перегляд судових рішень

Право на апеляційне оскарження. Порядок і строки апеляційного оскарження. Вимоги до апеляційної скарги. Дії суду першої інстанції після одержання апеляційної скарги. Прийняття апеляційної скарги судом апеляційної інстанції. Підготовка справи до апеляційного розгляду. Умови перегляду судом апеляційної інстанції. Апеляційний розгляд справи у судовому засіданні. Апеляційний розгляд справи в порядку письмового провадження. Судові рішення суду апеляційної інстанції. Право на касаційне оскарження. Порядок і строки касаційного оскарження. Вимоги до касаційної скарги. Прийняття касаційної скарги судом касаційної інстанції. Підготовка справи до касаційного розгляду. Межі перегляду судом касаційної інстанції. Касаційний розгляд справи у судовому засіданні. Судові рішення суду касаційної інстанції. Право на звернення про перегляд судових рішень Верховним Судом України. Підстави для подання заяви про перегляд судових рішень Верховним Судом України. Строки подання заяви про перегляд судових рішень Верховним Судом України. Вимоги до заяви про перегляд судових рішень Верховним Судом України та її перевірка. Допуск Вищим адміністративним судом України справи до провадження. Підготовка справи до розгляду у Верховному Суді України. Порядок розгляду справи Верховним Судом України. Повноваження Верховного Суду України. Обов'язковість судових рішень Верховного Суду України. Підстави для провадження за нововиявленими обставинами. Строк звернення про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами. Вимоги до заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами. Відкриття провадження за нововиявленими обставинами. Судові рішення за наслідками провадження за нововиявленими обставинами.

Тема 8. Виконання судових рішень в адміністративних справах та заходи процесуального примусу

Набрання судовим рішенням законної сили. Постанови суду, які виконуються негайно. Порядок виконання судових рішень в адміністративних справах. Звернення судових рішень в адміністративних справах до примусового виконання. Зміст виконавчого листа. Примирення сторін у процесі виконання судового рішення. Підстави і порядок застосування заходів процесуального примусу. Види заходів процесуального примусу та особливості їх застосування.

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ З КУРСУ «АДМІНІСТРАТИВНЕ СУДОЧИНСТВО»

МОДУЛЬ І

Тема 1. Загальні положення адміністративного судочинства

1. Історія адміністративного процесу.
2. Завдання, предмет, метод та принципи адміністративного судочинства.
3. Джерела адміністративного судочинства.
4. Зв'язок адміністративного судочинства з іншими галузями права.
5. Структура адміністративного процесу.
6. Структура системи адміністративних судів України.

Завдання для самостійної роботи

1. Назвіть основні періоди становлення та розвитку національного адміністративного судочинства.
2. Дайте визначення дефініції «адміністративний процес».
3. Підтвердіть або спростуйте твердження: основним завданням адміністративного судочинства є захист прав, свобод та інтересів осіб у сфері публічно-правових відносин від порушень з боку суб'єктів владних повноважень:
 - а) так
 - б) ні
4. Проаналізуйте відмінність завдань адміністративного судочинства від завдань інших видів судочинства.
5. Назвіть характерні риси адміністративного судочинства як галузі законодавства.
6. Охарактеризуйте імперативно-диспозитивний метод та метод автономії і рівності.
7. У чому різниця між принципом верховенства права і принципом законності? Які особливості їх застосування в адміністративному судочинстві?
8. У чому різниця між принципами диспозитивності і змагальності? Які обмеження дії цих принципів існують в адміністративному судочинстві?
9. Які стадії адміністративного судочинства Ви знаєте?
10. Визначте структуру системи адміністративних судів.

Література

1. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 06 липня 2005 р. № 2747-IV (зі змінами та доповненнями, внесеними Законом України № 541-VIII від 18.06.2015 р.) // Відомості Верховної Ради України – 2005, № 5, (№№ 35-36, 37). – Ст. 446.
2. Адміністративно-процесуальное право: курс лекцій / под ред. И.Ш. Килясханова.– И. : ЮНИТИ-ДАНА, 2004. – 399 с.
3. Адміністративна юстиція. Адміністративне судочинство [Текст]: навч. посіб.; за заг. ред. Т.О. Коломієць, Г.Ю. Гулевської. – К.: Істина, 2007. – 152 с.
4. Адміністративна юстиція: європейський досвід та пропозиції для України [Текст]: / авт.-упоряд. І.Б. Коліушко. Р.О. Куйбіда. – К.: Факт, 2003. – 514 с.
5. Бевзенко В.М. Адміністративні суди України: навч. посіб. для курсантів та студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / В.М. Бевзенко.– К.: Алерта, 2006. – 272 с.
6. Задирака Н.Ю. Адміністративне судочинство в Україні: актуальні проблеми / Н.Ю. Задирака // Філософія Права. – 2011. – №3. – С. 277–281.
7. Клименко К.О. Принципи диспозитивності та рівності в судовому адміністративному процесі України / К.О. Клименко // Формування правової держави в Україні: проблеми і перспективи: ІХ Всеукр. наук.-практ. конф., 13 квіт. 2007 р.: матеріали. – Тернопіль: ТНЕУ / Економічна думка, 2007. – Ч. 1. – С. 249–253.
8. Клименко К.О. Шляхи удосконалення реалізації завдань адміністративної юстиції в Україні / К.О. Клименко // Актуальні питання реформування правової системи України: ІV Міжнар. наук.-практ. конф., 1-2 черв. 2007 р.: зб. наук. ст. – Луцьк: РВВ «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2007. – Т. I. – С. 185–189.
9. Колпаков В.К. Адміністративне право України: підручник / В.К. Колпаков, О.В. Кузьменко. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 544 с.
10. Комзюк А.Т. Адміністративний процес в Україні: навч. посіб. / А.Т. Комзюк, В.М. Бевзенко, Р.С. Мельник. – К.: Прецедент, 2007. – 531 с.
11. Мельник Р. Етапи становлення адміністративного судочинства в Україні / Р. Мельник // Вісник Вищого адміністративного суду України. – 2009. – № 1. – С. 77–82.
12. Миронюк Р.В. Окремі питання створення та діяльності системи адміністративних судів України [Текст]: / Р.В. Миронюк, І.С. Зелінська //

Наук.віс. Дніпропетр. держ. ун-ту внутр. справ. – 2006. – №1. – С. 219–224.

13. Тихомиров Ю.А. Курс административного права и процесса [Текст] / Ю.А. Тихомиров. – М., 1998. – 798 с.

Тема 2. Юрисдикція адміністративних судів і підсудність адміністративних справ

1. Поняття предмету адміністративної юрисдикції.
2. Поняття публічно-правових спорів та їх види.
3. Межі предмету адміністративної юрисдикції.
4. Юрисдикція адміністративних судів, її розмежування з юрисдикцією загальних судів щодо розгляду цивільних справ, господарських судів, Конституційного Суду України.
5. Спори з приводу оскарження нормативно-правових актів чи правових актів індивідуальної дії.
6. Спори з приводу прийняття громадян на публічну службу, її проходження, звільнення з публічної служби.
7. Спори з приводу укладання, виконання, припинення, скасування чи визнання нечинними адміністративних договорів.
8. Спори за зверненням суб'єкта владних повноважень.
9. Спори щодо правовідносин, пов'язаних з виборчим процесом чи процесом референдуму.
10. Підсудність адміністративних справ.

Завдання для самостійної роботи

1. Назвіть категорії справ, які належать до юрисдикції адміністративних судів.
2. Охарактеризуйте спори з приводу оскарження нормативно-правових актів чи правових актів індивідуальної дії.
3. Охарактеризуйте спори з приводу прийняття громадян на публічну службу, її проходження, звільнення з публічної служби.
4. Розкрийте сутність адміністративного договору та види адміністративних договорів.
5. Охарактеризуйте категорії спорів за зверненням суб'єкта владних повноважень.
6. Які особливості спорів щодо правовідносин, пов'язаних з виборчим процесом чи процесом референдуму?
7. Охарактеризуйте види підсудності адміністративних справ.

Література

1. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 06 липня 2005 р. № 2747-IV (зі змінами та доповненнями, внесеними Законом України від 18.06.2015 р. № 541-VIII) // Відомості Верховної Ради України – 2005, № 5, (№№ 35-36, 37). – Ст. 446.
2. Административно-процессуальное право: курс лекций / под ред. И.Ш. Киясханова.– И. : ЮНИТИ-ДАНА, 2004. – 399 с.
3. Андрійцьо В. Особливості провадження адміністративних справ, пов'язаних із порушенням виборчого процесу / В. Андрійцьо // Вісник Вищого адміністративного суду України. – 2009. – № 1. – С. 27–33.
4. Блажівська Н. Процедура розгляду справ про оскарження нормативно-правових актів потребує вдосконалення / Н. Блажівська // Вісник Вищого адміністративного суду України. – 2009. – № 1. – С. 64–77.
5. Грибок І.О. Оскарження рішень органів виконавчої влади в адміністративному порядку: автореф. дис. ... канд. юрид. наук (12.00.07) // І.О. Грибок.– Київ, 2006.– 19 с.
6. Гусаров С. Особливості адміністративної юрисдикції та реалізації відповідних повноважень органами державного управління та посадовими особами / С. Гусаров // Право України. – 2009. – № 2. – С. 80–88.
7. Завальна Ж.В. Концептуальні засади договірного регулювання адміністративно-правових відносин: монографія / Ж.В. Завальна. – Суми: Мрія, 2010. – 360 с.
8. Задирака Н.Ю. Адміністративне судочинство в Україні: актуальні проблеми / Н.Ю. Задирака // Філософія Права. – 2011. – №3. – С. 277–281.
9. Колпаков В.К. Адміністративне право України: підручник / В.К. Колпаков, О.В. Кузьменко. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 544 с.
10. Комзюк А.Т. Адміністративний процес в Україні: навч. посіб. / А.Т. Комзюк, В.М. Бевзенко, Р.С. Мельник. – К.: Прецедент, 2007. – 531 с.
11. Куйбіда М.С. Проблеми адміністративного договору у доктрині, законодавстві, на практиці / М.С. Куйбіда // Право України. – 2009. – № 4. – С. 76–86.
12. Перепелюк В.Г. Адміністративний процес / В.Г. Перепелюк. – Чернівці: Рута, 2001. – 316 с.
13. Перепелюк В.Г. Адміністративний процес. Загальна частина: навч. посіб. / В. Г. Перепелюк. – Чернівці: Рута, 2003. – 212 с.

14. Посібник з основ адміністративного судочинства (для юридичних факультетів та юридичних клінік); за заг.ред. Н.В. Александрової, Р.О. Куйбіди. – К., 2006. – 126 с.
15. Тихомиров Ю.А. Курс адміністративного права и процесса / Ю.А. Тихомиров. – М., 1998. – 798 с.
16. Черепій П. Юрисдикція адміністративних судів: до постановки проблеми / П. Черепій // Вісн. Вищ.адмін.суду України. – 2010. – №3. – С.23–28.

Тема 3. Учасники адміністративного судочинства

1. Склад осіб, які беруть участь у справі.
2. Сторони у судовому адміністративному процесі.
3. Процесуальний статус третіх осіб.
4. Процесуальний статус представників.
5. Адміністративна процесуальна правосуб'єктність органів та осіб, яким законом надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб.
6. Інші учасники адміністративного судового процесу.

Завдання для самостійної роботи

1. Назвіть процесуальні права осіб, які беруть участь у справі.
2. Використовуючи відповідні положення Сімейного кодексу України та Цивільного процесуального кодексу України, випишіть хто може бути законним представником:
 - малолітньої особи;
 - неповнолітньої особи;
 - недієздатної фізичної особи;
 - особи, цивільна дієздатність якої обмежена.
3. Використовуючи положення КАС України, заповніть таблицю:

Адміністративна процесуальна правосуб'єктність	
Адміністративну процесуальну правоздатність мають:	Адміністративну процесуальну дієздатність мають:

4. Визначте особливості представництва у справах, пов'язаних із виборчим процесом чи процесом референдуму.

5. Вкажіть особливості адміністративної процесуальної правосуб'єктності органів та осіб, яким законом надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб у суді.
6. Доповніть словосполучення:
- за наявністю заінтересованості у результатах вирішення адміністративної справи учасники адміністративного судочинства поділяються на...;
 - за роллю в адміністративному процесі учасники адміністративного судочинства поділяються на...;
 - відповідно до Кодексу адміністративного судочинства України, учасники адміністративного судочинства поділяються на...;
 - суб'єкт владних повноважень – це...;
 - представниками юридичних осіб у судовому адміністративному процесі виступають...;
 - Уповноважений Верховної Ради України з прав людини здійснює свою діяльність на підставі відомостей про порушення прав і свобод людини і громадянина, які отримує...
7. Назвіть функції секретаря судового засідання.
8. Назвіть функції судового розпорядника під час судового засідання.

Література

1. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 06 липня 2005 р. № 2747-IV (зі змінами та доповненнями, внесеними Законом України від 18.06.2015 р. № 541-VIII) // Відомості Верховної Ради України – 2005, № 5, (№№ 35-36, 37). – Ст. 446.
2. Административно-процессуальное право: курс лекций / под ред. И.Ш. Килясханова.– И. : ЮНИТИ-ДАНА, 2004. – 399 с.
3. Анпілогов О.В. Захист прав та свобод громадянина прокурором в адміністративному судочинстві : монографія / О.В. Анпілогов/ – К.: Ін Юре, 2008. – 167 с.
4. Задирака Н.Ю. Адміністративне судочинство в Україні: актуальні проблеми / Н.Ю. Задирака // Філософія Права. – 2011. – №3. – С. 277–281.
5. Колпаков В.К. Адміністративне право України: підручник / В.К. Колпаков, О.В. Кузьменко. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 544 с.
6. Комзюк А.Т. Адміністративний процес в Україні: навч. посіб. / А.Т. Комзюк, В.М. Бевзенко, Р.С. Мельник. – К.: Прецедент, 2007. – 531 с.

7. Перепелюк В.Г. Адміністративний процес / В.Г. Перепелюк. – Чернівці: Рута, 2001. – 316 с.
8. Перепелюк В.Г. Адміністративний процес. Загальна частина: навч. посіб. / В. Г. Перепелюк. – Чернівці: Рута, 2003. – 212 с.
9. Посібник з основ адміністративного судочинства (для юридичних факультетів та юридичних клінік); за заг.ред. Н.В. Александрової, Р.О. Куйбіди. – К., 2006. – 126 с.
10. Тихомиров Ю.А. Курс адміністративного права и процесса / Ю.А. Тихомиров. – М., 1998. – 798 с.

Тема 4. Організація адміністративного судочинства

1. Склад суду.
2. Форми процесуальних дій у судовому адміністративному процесі.
3. Фіксування судового адміністративного процесу технічними засобами.
4. Докази та їх оцінка.
5. Адміністративні процесуальні строки.
6. Функціонування автоматизованої системи документообігу суду.
7. Судові витрати.

Завдання для самостійної роботи

1. Назвіть категорії справ адміністративної юрисдикції, які вирішуються суддею одноособово.
2. Назвіть категорії справ адміністративної юрисдикції, які вирішуються колегією із трьох суддів.
3. Назвіть категорії справ адміністративної юрисдикції, які вирішуються колегією у складі п'яти суддів.
4. Які підстави та порядок відводу (самовідводу) судді?
5. Які підстави та порядок відводу (самовідводу) інших учасників судового адміністративного процесу?
6. Назвіть п'ять форм процесуальних дій у судовому адміністративному процесі.
9. З яких частин складається постанова адміністративного суду?
10. Що Ви розумієте під «ухвалою» адміністративного суду?
11. Які вимоги до апеляційної скарги?
12. Які вимоги до касаційної скарги?
13. У яких формах здійснюються судові виклики і повідомлення?

14. Продовжіть речення: «Про вчинення окремої процесуальної дії поза залом судового засідання або під час виконання судового доручення секретарем судового засідання складається»
15. Яке призначення журналу судового засідання?
16. Які є акти процесуального примусу?
17. Продовжіть речення: «Фіксування судового процесу (судового засідання) технічними засобами – це...»
18. Які способи забезпечення судом доказів Ви знаєте?
19. Що має бути зазначено у заяві про забезпечення доказів?
20. Чи є висновок експерта для суду обов'язковим?
21. На які групи можна розділити процесуальні строки?
22. Що забезпечує автоматизована система документообігу суду?
23. З чого складаються судові витрати?
24. Як здійснюється розподіл судових витрат?

Література

1. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 06 липня 2005 р. № 2747-IV (зі змінами та доповненнями, внесеними Законом України від 18.06.2015 р. № 541-VIII) // Відомості Верховної Ради України – 2005, № 5, (№№ 35-36, 37). – Ст. 446.
2. Адміністративно-процесуальне право: курс лекцій / под ред. И.Ш. Килясханова.– И. : ЮНИТИ-ДАНА, 2004. – 399 с.
3. Ємельянова В. Автоматизована система електронного документообігу «Діловодство суду» – ще один крок до відкритості судів для громадян / В. Ємельянова // Вісник Вищого адміністративного суду України. – 2009. – № 2. – С. 43–49.
4. Задирака Н.Ю. Адміністративне судочинство в Україні: актуальні проблеми / Н.Ю. Задирака // Філософія Права. – 2011. – №3. – С. 277–281.
5. Кодекс адміністративного судочинства України в схемах: навчальний посібник для юрид. вузів и фак. / Р.С. Мельник, В.М. Бевзенко, Г.О. Пономаренко та ін.]; за ред. А.Т. Комзюка. – Харків: Юстініан, 2008. – 144 с.
6. Коломоєць Т.О. Адміністративний процес та адміністративне судочинство: підручник / Т.О. Коломоєць, Р.В. Сінельнік. – К.: Істина, 2008. – 184 с.
7. Колпаков В.К. Адміністративне право України: підручник / В.К. Колпаков, О.В. Кузьменко. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 544 с.

8. Колпаков В.К. Докази і доказування в адміністративному судочинстві: монографія / В.К. Колпаков, В.В. Гордєєв. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2009. – 128 с.
9. Комзюк А.Т. Адміністративний процес в Україні: навч. посіб. / А.Т. Комзюк, В.М. Бевзенко, Р.С. Мельник. – К.: Прецедент, 2007. – 531 с.
10. Перепелюк В.Г. Адміністративний процес / В.Г. Перепелюк. – Чернівці: Рута, 2001. – 316 с.
11. Перепелюк В.Г. Адміністративний процес. Загальна частина: навч. посіб. / В. Г. Перепелюк. – Чернівці: Рута, 2003. – 212 с.
12. Посібник з основ адміністративного судочинства (для юридичних факультетів та юридичних клінік) ; за заг.ред. Н.В. Александрової, Р.О. Куйбіди. – К., 2006. – 126 с.
13. Тихомиров Ю.А. Курс адміністративного права и процесса / Ю.А. Тихомиров. – М., 1998. – 798 с.

Тема 5. Провадження в адміністративному суді першої інстанції

1. Структура провадження в адміністративному суді першої інстанції.
2. Звернення до адміністративного суду та відкриття провадження в адміністративній справі.
3. Форма і зміст адміністративного позову.
4. Вимоги до позовної заяви.
5. Підготовче провадження.
6. Підготовка справи до судового розгляду.
7. Попереднє судове засідання.
8. Примирення сторін.
9. Судове доручення.
10. Забезпечення адміністративного позову.
11. Судові рішення за наслідками підготовчого провадження.
12. Судовий розгляд справи.
13. Розгляд адміністративної справи у судовому засіданні.
14. Відкриття судового засідання.
15. Початок розгляду справи по суті.
16. Дослідження доказів.
17. Судові дебати.
18. Таємниця нарадчої кімнати.
19. Постановлення судових рішень.

Завдання для самостійної роботи

1. Зазначте особливості складання та подання адміністративного позову.
2. Яка різниця у правових наслідках залишення позовної заяви без руху, повернення позовної заяви, відмови у відкритті провадження в адміністративній справі?
3. Чи є обов'язковим проведення попереднього судового засідання у суді першої інстанції? Яка його мета?
4. Які наслідки неприбуття у судові засідання осіб, які беруть участь у справі?
5. Яка різниця між перервою у судовому засіданні, відкладенням розгляду справи, зупиненням і закриттям провадження у справі?
6. Які різновиди судових рішень в адміністративних справах Ви знаєте? У яких випадках суд їх ухвалює?

Проаналізуйте правомірність рішень (дій) суду:

А) Суд залишив заяви без руху через те, що в одній не було вказано суб'єктивне право, свободу чи інтерес, які були порушені відповідачем, а у іншій була відсутня вказівка на норму закону, на якій засновано позовну вимогу.

Б) У разі примирення між сторонами на стадіях підготовчого провадження чи розгляду справи, деякі суди постановляють ухвали про затвердження мирової угоди.

В) Суб'єкт владних повноважень був належним чином повідомлений про дату, час і місце судового розгляду, але не з'явився на нього без поважних причин. Це було розцінено судом як достатня підстава для відкладення розгляду справи.

Г) Суд оголосив перерву у судовому засіданні. Причина – неприбуття сторін у судові засідання.

Література

1. Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України від 06 липня 2005 р. № 2747-IV (зі змінами та доповненнями, внесеними Законом України від 18.06.2015 р. № 541-VIII) // Відомості Верховної Ради України – 2005, № 5, (№№ 35-36, 37). – Ст. 446.
2. Административно-процессуальное право: курс лекций / под ред. И.Ш. Килясханова.– И. : ЮНИТИ-ДАНА, 2004. – 399 с.
3. Задирака Н.Ю. Адміністративне судочинство в Україні: актуальні проблеми / Н.Ю. Задирака // Філософія Права. – 2011. – №3. – С. 277–281.

4. Кодекс адміністративного судочинства України в схемах: навчальний посібник для юрид. вузів і фак. / Р.С. Мельник, В.М. Бевзенко, Г.О. Пономаренко та ін.]; за ред. А.Т. Комзюка.– Харків: Юстініан, 2008. – 144 с.
5. Коломоець Т.О. Адміністративний процес та адміністративне судочинство: підручник / Т.О. Коломоець, Р.В. Сінельнік. – К.: Істина, 2008. – 184 с.
6. Колпаков В.К. Адміністративне право України: підручник / В.К. Колпаков, О.В. Кузьменко. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 544 с.
7. Комзюк А.Т. Адміністративний процес в Україні: навч. посіб. / А.Т. Комзюк, В.М. Бевзенко, Р.С. Мельник. – К.: Прецедент, 2007. – 531 с.
8. Перепелюк В.Г. Адміністративний процес / В.Г. Перепелюк. – Чернівці: Рута, 2001. – 316 с.
9. Перепелюк В.Г. Адміністративний процес. Загальна частина: навч. посіб. / В. Г. Перепелюк. – Чернівці: Рута, 2003. – 212 с.
10. Посібник з основ адміністративного судочинства (для юридичних факультетів та юридичних клінік); за заг.ред. Н.В. Александрової, Р.О. Куйбіди. – К., 2006. – 126 с.
11. Тихомиров Ю.А. Курс адміністративного права и процесса / Ю.А. Тихомиров. – М., 1998. – 798 с.

Тема 6. Особливості провадження з окремих категорій адміністративних справ

1. Категорії справ, щодо яких встановлено особливий порядок здійснення адміністративного судочинства.
2. Особливості провадження у справах щодо оскарження нормативно-правових актів органів виконавчої влади, Верховної Ради Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування та інших суб'єктів владних повноважень.
3. Особливості провадження у справах щодо оскарження актів, дій та бездіяльності Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради юстиції, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.
4. Особливості провадження у справах з приводу рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень щодо притягнення до адміністративної відповідальності.
5. Особливості провадження у справах з приводу оскарження у виборчому процесі чи процесі референдуму.

6. Особливості провадження у справах з приводу рішень, дій чи бездіяльності державної виконавчої служби.
7. Особливості провадження у справах з приводу обмежень щодо реалізації права на мирні зібрання.
8. Особливості провадження у справах про примусове відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна з мотивів суспільної необхідності.
9. Особливості провадження у справах за зверненням органів доходів і зборів.
10. Особливості провадження у справах за зверненням Служби безпеки України щодо накладення арешту на активи, які пов'язані з фінансуванням тероризму та стосуються фінансових операцій, зупинених відповідно до рішення, прийнятого на підставі резолюцій Ради Безпеки ООН, зняття арешту з таких активів та надання доступу до них.
11. Особливості провадження у справах за адміністративними позовами з приводу видворення іноземців та осіб без громадянства.

Завдання для самостійної роботи

1. У яких випадках Кодексом адміністративного судочинства передбачається скорочене провадження?
2. Які критерії для перевірки рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень Ви знаєте? Дайте їм загальну характеристику.
3. Які категорії справ за адміністративним позовом суб'єкта владних повноважень до особи Ви знаєте?
4. Яку діяльність можна віднести до поняття публічної служби? Чим відносини публічної служби відрізняються від трудових відносин, а що є спільного між ними?
5. Який порядок оскарження рішення про скасування державної реєстрації нормативно-правового акта?
6. Які особливості представництва у справах з приводу оскарження у виборчому процесі чи процесі референдуму?
7. Як обчислюються строки у справах з приводу оскарження у виборчому процесі чи процесі референдуму?
8. Які особливості оскарження рішень, дій або бездіяльності виборчих комісій, комісій з референдуму, членів цих комісій?
9. Яка відмінність провадження у справах щодо оскарження рішень, дій або бездіяльності органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, засобів масової інформації, підприємств, установ, організацій, їх посадових та службових осіб, творчих працівників засобів

масової інформації, які порушують законодавство про вибори та референдум від загального порядку?

10. Які строки подання позовної заяви до суду у справах з приводу рішень, дій або бездіяльності державної виконавчої служби?

11. Які особливості провадження за позовом суб'єкта владних повноважень про обмеження щодо реалізації права на мирні зібрання?

12. Які особливості провадження за позовом організатора зібрання про усунення обмежень у реалізації права на мирні зібрання?

13. Які об'єкти нерухомого майна можуть бути відчужені з мотивів суспільної необхідності?

14. Які підстави задоволення вимоги про примусове відчуження земельної ділянки, інших об'єктів нерухомого майна, що на ній розміщені?

Література

1. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 06 липня 2005 р. № 2747-IV (зі змінами та доповненнями, внесеними Законом України від 18.06.2015 р. № 541-VIII) // Відомості Верховної Ради України – 2005, № 5, (№№ 35-36, 37). – Ст. 446.
2. Адміністративно-процесуальное право: курс лекцій / под ред. И.Ш. Килясханова.– И. : ЮНИТИ-ДАНА, 2004. – 399 с.
3. Блажівська Н. Процедура розгляду справ про оскарження нормативно-правових актів потребує вдосконалення / Н. Блажівська // Вісник Вищого адміністративного суду України. – 2009. – № 1. – С. 64–77.
4. Грибок І.О. Оскарження рішень органів виконавчої влади в адміністративному порядку: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук (12.00.07) // І.О. Грибок. – Київ: 2006 р. – 19 с.
5. Задирака Н.Ю. Адміністративне судочинство в Україні : актуальні проблеми / Н.Ю. Задирака // Філософія Права. – 2011. – №3. – С. 277-281.
6. Кодекс адміністративного судочинства України в схемах : [Навчальний посібник для юрид. вузів і фак. / Р.С. Мельник, В.М. Бевзенко, Г.О. Пономаренко та ін.]; за ред. А.Т. Комзюка. Харків: Юстініан, 2008. – 144 с.
7. Коломоєць Т.О. Адміністративний процес та адміністративне судочинство [Текст]: підручник / Т.О. Коломоєць, Р.В. Сінельнік. – К.: Істина, 2008. – 184 с.
8. Колпаков В.К., Кузьменко О.В. Адміністративне право України : підручник / В.К. Колпаков, О.В. Кузьменко. – К. : Юрінком Інтер, 2003. – 544 с.
9. Комзюк А.Т., Бевзенко В.М., Мельник Р.С. Адміністративний процес в

- Україні : навч. посіб. / А.Т. Комзюк, В.М. Бевзенко, Р.С. Мельник. – К. : Прецедент, 2007. – 531 с.
10. Перепелюк В.Г. Адміністративний процес [Текст] / В.Г. Перепелюк. – Чернівці : Рута, 2001. – 316 с.
11. Перепелюк В.Г. Адміністративний процес. Загальна частина [Текст]: навч. посіб. / Володимир Григорович Перепелюк. – Чернівці : Рута, 2003. – 212 с.
12. Посібник з основ адміністративного судочинства (для юридичних факультетів та юридичних клінік) [Текст]: / за заг.ред. Н.В. Александрової, Р.О. Куйбіди. – К., 2006. – 126 с.
13. Смокович М. Проблеми визначення юридичної сили нормативно-правових актів під час вирішення адміністративних спорів / М. Смокович // Вісник Вищого адміністративного суду України. – 2009. – № 1. – С. 15-27.
14. Тихомиров Ю.А. Курс адміністративного права и процесса [Текст] / Ю.А. Тихомиров. – М., 1998. – 798 с.

Тема 7. Перегляд судових рішень

1. Право на апеляційне оскарження.
2. Порядок і строки апеляційного оскарження.
3. Вимоги до апеляційної скарги.
4. Дії суду першої інстанції після одержання апеляційної скарги.
5. Прийняття апеляційної скарги судом апеляційної інстанції.
6. Підготовка справи до апеляційного розгляду.
7. Умови перегляду судом апеляційної інстанції.
8. Апеляційний розгляд справи у судовому засіданні.
9. Апеляційний розгляд справи в порядку письмового провадження.
10. Судові рішення суду апеляційної інстанції.
11. Право на касаційне оскарження.
12. Порядок і строки касаційного оскарження.
13. Вимоги до касаційної скарги.
14. Прийняття касаційної скарги судом касаційної інстанції.
15. Підготовка справи до касаційного розгляду.
16. Межі перегляду судом касаційної інстанції.
17. Касаційний розгляд справи у судовому засіданні.
18. Судові рішення суду касаційної інстанції.
19. Право на звернення про перегляд судових рішень Верховним Судом України.

20. Підстави для подання заяви про перегляд судових рішень Верховним Судом України.
21. Строки подання заяви про перегляд судових рішень Верховним Судом України.
22. Вимоги до заяви про перегляд судових рішень Верховним Судом України та її перевірка.
23. Допуск Вищим адміністративним судом України справи до провадження.
24. Підготовка справи до розгляду у Верховному Суді України.
25. Порядок розгляду справи Верховним Судом України. Повноваження Верховного Суду України.
26. Обов'язковість судових рішень Верховного Суду України.
27. Підстави для провадження за нововиявленими обставинами.
28. Строк звернення про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами.
29. Вимоги до заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами.
30. Відкриття провадження за нововиявленими обставинами.
31. Судові рішення за наслідками провадження за нововиявленими обставинами.

Завдання для самостійної роботи

1. Які судові рішення може бути оскаржено в апеляційному порядку?
2. Які дії суду першої інстанції після одержання апеляційної скарги?
3. У яких межах переглядає справу суд апеляційної інстанції?
4. Яке рішення може ухвалити суд апеляційної інстанції за наслідками апеляційного провадження?
5. Чи можна звернутися до суду касаційної інстанції зі скаргою на рішення суду першої інстанції, якщо справа не переглядалася в апеляційному порядку?
6. У яких межах переглядає справу суд касаційної інстанції? Чи досліджує він докази?
7. У яких випадках справу може бути розглянуто в порядку письмового провадження в судах першої, апеляційної та касаційної інстанцій?
8. Які підстави для подання заяви про перегляд судових рішень Верховним Судом України?
10. Які підстави для провадження за нововиявленими обставинами?
11. Розкрийте роль Верховного Суду України в адміністративному судочинстві.

Література

1. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 06 липня 2005 р. № 2747-IV (зі змінами та доповненнями, внесеними Законом України від 18.06.2015 р. № 541-VIII) // Відомості Верховної Ради України – 2005, № 5, (№№ 35-36, 37). – Ст. 446.
2. Административно-процессуальное право: курс лекций / под ред. И.Ш. Кияхсанова.– И. : ЮНИТИ-ДАНА, 2004. – 399 с.
3. Задирака Н.Ю. Адміністративне судочинство в Україні: актуальні проблеми / Н.Ю. Задирака // Філософія Права. – 2011. – №3. – С. 277–281.
4. Кодекс адміністративного судочинства України в схемах: навчальний посібник для юрид. вузів і фак. / Р.С. Мельник, В.М. Бевзенко, Г.О. Пономаренко та ін.; за ред. А.Т. Комзюка. – Харків: Юстініан, 2008. – 144 с.
5. Коломоець Т.О. Адміністративний процес та адміністративне судочинство [Текст]: підручник / Т.О. Коломоець, Р.В. Сінельнік. – К.: Істина, 2008. – 184 с.
6. Колпаков В.К.. Адміністративне право України: підручник /В.К. Колпаков, О.В. Кузьменко. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 544 с.
7. Комзюк А.Т. Адміністративний процес в Україні: навч. посіб. /А.Т. Комзюк, В.М. Бевзенко, Р.С. Мельник. – К.: Прецедент, 2007. – 531 с.
8. Перепелюк В.Г. Адміністративний процес / В.Г. Перепелюк. – Чернівці: Рута, 2001. – 316 с.
9. Перепелюк В.Г. Адміністративний процес. Загальна частина: навч. посіб. / В. Г. Перепелюк. – Чернівці: Рута, 2003. – 212 с.
- 10.Посібник з основ адміністративного судочинства (для юридичних факультетів та юридичних клінік); за заг.ред. Н.В. Александрової, Р.О. Куйбіди. – К., 2006. – 126 с.
- 11.Тихомиров Ю.А. Курс административного права и процесса / Ю.А. Тихомиров. – М., 1998. – 798 с.

Тема 8. Виконання судових рішень в адміністративних справах та заходи процесуального примусу

1. Набрання судовим рішенням законної сили.
2. Постанови суду, які виконуються негайно.
3. Порядок виконання судових рішень в адміністративних справах.

4. Звернення судових рішень в адміністративних справах до примусового виконання.
5. Зміст виконавчого листа.
6. Примирення сторін у процесі виконання судового рішення.
7. Підстави і порядок застосування заходів процесуального примусу.
8. Види заходів процесуального примусу та особливості їх застосування.

Завдання для самостійної роботи

1. Які особливості виконання судових рішень в адміністративних справах Ви знаєте?
2. Які наслідки набрання законної сили судовим рішенням?
3. Які постанови суду виконуються негайно?
4. Який зміст виконавчого листа?

Література

1. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 06 липня 2005 р. № 2747-IV (зі змінами та доповненнями, внесеними Законом України від 18.06.2015 р. № 541-VIII) // Відомості Верховної Ради України – 2005, № 5, (№№ 35-36, 37). – Ст. 446.
2. Административно-процессуальное право: курс лекций / под ред. И.Ш. Киясханова.– И. : ЮНИТИ-ДАНА, 2004. – 399 с.
3. Задирака Н.Ю. Адміністративне судочинство в Україні: актуальні проблеми / Н.Ю. Задирака // Філософія Права. – 2011. – №3. – С. 277–281.
4. Кодекс адміністративного судочинства України в схемах: навчальний посібник для юрид. вузів і фак. / Р.С. Мельник, В.М. Бевзенко, Г.О. Пономаренко та ін.; за ред. А.Т. Комзюка. – Харків: Юстініан, 2008. – 144 с.
5. Коломоець Т.О. Адміністративний процес та адміністративне судочинство [Текст]: підручник / Т.О. Коломоець, Р.В. Сінельнік. – К.: Істина, 2008. – 184 с.
6. Колпаков В.К.. Адміністративне право України: підручник /В.К. Колпаков, О.В. Кузьменко. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 544 с.
7. Комзюк А.Т. Адміністративний процес в Україні: навч. посіб. /А.Т. Комзюк, В.М. Бевзенко, Р.С. Мельник. – К.: Прецедент, 2007. – 531 с.
8. Перепелюк В.Г. Адміністративний процес / В.Г. Перепелюк. – Чернівці: Рута, 2001. – 316 с.

9. Перепелюк В.Г. Адміністративний процес. Загальна частина: навч. посіб. / В. Г. Перепелюк. – Чернівці: Рута, 2003. – 212 с.
10. Посібник з основ адміністративного судочинства (для юридичних факультетів та юридичних клінік); за заг.ред. Н.В. Александрової, Р.О. Куйбіди. – К., 2006. – 126 с.
11. Тихомиров Ю.А. Курс адміністративного права и процесса / Ю.А. Тихомиров. – М., 1998. – 798 с.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З НАПИСАННЯ РЕФЕРАТУ

Написання реферату є необхідною складовою навчального процесу, яка дає змогу студентів проявити свої творчі здібності в сфері проведення самостійних досліджень з теоретичних і практичних проблем із адміністративного судочинства.

Метою написання реферату є організація науково-дослідницької роботи студентів з врахуванням певних вимог, а саме:

а) системно і творчо, коректно і критично осмислювати існуючі погляди науковців на окремі теоретичні і практичні проблеми адміністративного судочинства;

б) самостійно знаходити шляхи вирішення проблем адміністративного судочинства, виходячи із сучасного стану законодавства та практики його застосування;

в) системно і комплексно аналізувати правові норми, що регулюють адміністративний процес;

г) робота повинна носити творчий характер і відображати додержання етичних норм проведення наукових досліджень, тобто бути забезпеченою науковим апаратом (посилання, наведення цитат, вказівка на джерела використуваних у роботі таблиць, схем, статистичних даних тощо);

д) робота повинна бути оформленою у відповідності до визначених вимог, своєчасно здана на кафедру науковому керівникові.

Реферат виконується у відповідності із запропонованою тематикою. Студент може запропонувати свій варіант теми реферату, що погоджується з викладачем. Після вивчення необхідної літератури, підбору матеріалів законодавства й судової практики студент складає план роботи. План роботи є орієнтовним, студент може запропонувати свій варіант плану. При цьому слід звернути увагу на дві обставини: по-перше, запропонований студентом план повинен забезпечити повне розкриття обраної теми; по-друге, план не може бути надто детальним і включення до нього додаткових питань не повинне призвести до надмірного збільшення обсягу роботи або відхилення від її теми.

Реферат повинен включати:

- назву та зміст роботи;
- вступ, в якому визначається актуальність проблеми, мета та завдання дослідження;
- основну частину, в якій висвітлюються основні проблеми та ступінь їхнього дослідження, аналіз судової практики;
- висновки, в яких визначаються основні підсумки дослідження;
- список використаних джерел.

ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

1. Генезис адміністративного процесу України. Камеральні науки. Поліцейське право. Адміністративне право. Адміністративна юстиція.
2. Історичні періоди становлення й розвитку адміністративного процесу.
3. Взаємозв'язок адміністративного процесу, адміністративного судочинства й адміністративної юстиції.
4. Моделі адміністративної юстиції.
5. Концепція адміністративного процесу.
6. Конституція України 1996 року – призначення й загальна характеристика в контексті адміністративного процесу.
7. Кодекс адміністративного судочинства України 2005 року – призначення й загальна характеристика.
8. Предмет адміністративного процесуального права, публічний та приватний його аспекти.
9. Метод адміністративного процесуального права, його адміністративно-процесуальна форма.
10. Співвідношення принципів адміністративного судочинства та принципів адміністративного процесу.
11. Поняття та основні риси адміністративних процесуальних правовідносин.
12. Суб'єкти, об'єкти та юридичні факти як елементи структури адміністративних процесуальних відносин.
13. Види адміністративних процесуальних відносин, їх наукове обґрунтування та дискусійне обговорення.
14. Принцип верховенства права в адміністративному судочинстві України.
15. Поняття та критерії адміністративної юрисдикції адміністративних судів.
16. Поняття та види підсудності адміністративних справ.
17. Стадії адміністративного процесу. Види та зміст стадій адміністративного процесу.
18. Учасники адміністративного процесу: загальна характеристика та класифікація.
19. Позивач в адміністративному процесі.
20. Відповідач в адміністративному процесі.
21. Поняття неналежної сторони та процедура її заміни.
22. Процесуальне правонаступництво: поняття та процедура здійснення.
23. Поняття, ознаки, види третіх осіб в адміністративному процесі.
24. Повноваження третіх осіб.
25. Поняття та види процесуального представництва.

- 26.Юридична природа процесуальних строків та їх види в адміністративному процесі.
- 27.Вищий адміністративний суд України та його статус як найвищої інстанції адміністративного судочинства.
- 28.Статус Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини в адміністративно-судовому процесі.
- 29.Адміністративний позов: теоретичний аспект.
- 30.Позов, позовна заява, адміністративний позов: поняття, особливості, співвідношення.
- 31.Види позовів в адміністративному процесі.
- 32.Право на позов.
- 33.Сутність та зміст доказування у адміністративному процесі.
- 34.Характеристика і види доказів.
- 35.Предмет доказування у адміністративному процесі.
- 36.Засоби доказування в адміністративному процесі: види та особливості.
- 37.Забезпечення доказів у адміністративному процесі.
- 38.Способи збирання доказів і їх процесуальні джерела.
- 39.Речові докази як засіб доказування в адміністративному судочинстві.
- 40.Суб'єктивні публічні права як об'єкт судового захисту.
- 41.Загальні питання теорії адміністративного договору.
- 42.Правова природа адміністративно-правового спору.
- 43.Постанови і ухвали адміністративного суду: зміст та структура.
- 44.Стадійність адміністративного судочинства.
- 45.Особливості провадження в окремих категоріях справ.
- 46.Способи забезпечення законності й обґрунтованості судових рішень.
- 47.Особливості апеляційного провадження в адміністративному судочинстві України.
- 48.Особливості касаційного провадження в адміністративному судочинстві України.
- 49.Перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами.
- 50.Виконання судових рішень адміністративного суду як механізм забезпечення ефективності адміністративної юстиції.
- 51.Мирова угода в адміністративному судочинстві.
- 52.Відповідальність за невиконання судових рішень.

ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

1. Історія адміністративного процесу.
2. Завдання, предмет та метод адміністративного судочинства.
3. Принципи адміністративного судочинства.
4. Зв'язок адміністративного судочинства з іншими галузями права.
5. Структура адміністративного процесу.
6. Структура системи адміністративних судів України.
7. Юрисдикція адміністративних судів, її розмежування з юрисдикцією загальних судів щодо розгляду цивільних справ, господарських судів, Конституційного Суду України.
8. Спори з приводу оскарження нормативно-правових актів чи правових актів індивідуальної дії.
9. Спори з приводу прийняття громадян на публічну службу, її проходження, звільнення з публічної служби.
10. Спори з приводу укладання, виконання, припинення, скасування чи визнання нечинними адміністративних договорів.
11. Спори за зверненням суб'єкта владних повноважень.
12. Спори щодо правовідносин, пов'язаних з виборчим процесом чи процесом референдуму.
13. Підсудність адміністративних справ.
14. Територіальна підсудність адміністративних справ.
15. Інстанційна підсудність адміністративних справ.
16. Підсудність кількох пов'язаних між собою вимог.
17. Склад осіб, які беруть участь у справі.
18. Сторони в судовому адміністративному процесі.
19. Заміна неналежної сторони.
20. Процесуальний статус третіх осіб.
21. Процесуальний статус представників.
22. Особливості представництва за законом.
23. Особливості представництва за договором.
24. Особливості адміністративної процесуальної правосуб'єктності органів та осіб, яким законом надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб.
25. Інші учасники адміністративного судового процесу.
26. Форма і зміст адміністративного позову.
27. Фіксування судового адміністративного процесу технічними засобами.
28. Докази в адміністративному судочинстві та їх оцінка.
29. Адміністративні процесуальні строки.
30. Функціонування автоматизованої системи документообігу суду.
31. Судові витрати, їх розмір та розподіл.
32. Структура провадження в адміністративному суді першої інстанції.

33. Звернення до адміністративного суду та відкриття провадження в адміністративній справі.
34. Підготовче провадження.
35. Судовий розгляд справи.
36. Відкладення розгляду справи.
37. Порядок допиту свідків.
38. Дослідження доказів.
39. Судові дебати.
40. Порядок ухвалення судових рішень, їх форма.
41. Судове доручення.
42. Зміст постанови у справі.
43. Окремі ухвали суду.
44. Роз'яснення судового рішення.
45. Особливості провадження у справах щодо оскарження нормативно-правових актів органів виконавчої влади, Верховної Ради Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування та інших суб'єктів владних повноважень.
46. Особливості провадження у справах щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради юстиції, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.
47. Особливості провадження у справах з приводу рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень щодо притягнення до адміністративної відповідальності.
48. Особливості провадження у справах з приводу оскарження у виборчому процесі чи процесі референдуму.
49. Особливості провадження у справах з приводу рішень, дій або бездіяльності державної виконавчої служби.
50. Особливості провадження у справах з приводу обмежень щодо реалізації права на мирні зібрання.
51. Особливості провадження у справах про примусове відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, з мотивів суспільної необхідності.
52. Особливості провадження у справах за зверненням Служби безпеки України щодо накладення арешту на активи, які пов'язані з фінансуванням тероризму та стосуються фінансових операцій, зупинених відповідно до рішення, прийнятого на підставі резолюцій Ради безпеки ООН, зняття арешту з таких активів та надання доступу до них.
53. Особливості провадження у справах за адміністративними позовами з приводу видворення іноземців та осіб без громадянства.
54. Порядок і строки апеляційного оскарження.
55. Вимоги до заяви про апеляційне оскарження та до апеляційної скарги.
56. Підготовка справи до апеляційного розгляду.
57. Апеляційний розгляд справи.
58. Касаційне провадження.
59. Вимоги до касаційної скарги.

60. Перегляд судових рішень Верховним Судом України.
61. Провадження за нововиявленими обставинами.
62. Виконання судових рішень.
63. Укладання мирової угоди.
64. Заходи процесуального примусу.

ОРІЄНТОВНІ ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З КУРСУ «АДМІНІСТРАТИВНЕ СУДОЧИНСТВО»

1. До предмету адміністративної юрисдикції належать:

- а) спори фізичних та юридичних осіб із суб'єктом владних повноважень щодо оскарження його рішень, дій чи бездіяльності;
- б) спори про накладення адміністративних стягнень;
- в) справи, що належать вирішувати в порядку кримінального судочинства.

2. Суб'єктами адміністративного процесуального права можуть бути:

- а) правові норми та правові інститути;
- б) правовідносини;
- в) органи виконавчої влади, їх посадові особи; державні органи;
- г) процесуальна діяльність державних органів;
- д) провадження в адміністративній справі.

3. Специфіка адміністративних процесуальних відносин характеризується:

- а) юридичною рівністю сторін;
- б) ознаками влади і підпорядкування;
- в) незалежністю у вирішенні справи;
- г) послідовністю виконання проваджень;
- д) законністю.

4. Принципами адміністративного процесуального права є:

- а) застосування стягнення та інших заходів примусу;
- б) застосування заохочень;
- в) застосування сучасних технологій в управлінській діяльності;
- г) повного розгляду справи;
- д) централізму.

5. Згідно з Кодексом адміністративного судочинства, не є принципом адміністративного судочинства:

- а) принцип законності;
- б) принцип спеціалізації;
- в) принцип змагальності сторін.

6. Які суди відповідно до Кодексу адміністративного судочинства є адміністративними судами:

- а) місцевий господарський суд та Вищий адміністративний суд;
- б) окружний адміністративний суд та Конституційний суд України;
- в) апеляційний адміністративний суд та місцевий суд загальної юрисдикції при розгляді і при вирішенні ними адміністративних справ.

7. Коло адміністративних справ, вирішення яких віднесено до компетенції певного адміністративного суду, це:

- а) адміністративний процес;
- б) адміністративне провадження;
- в) підсудність.

8. Сторонами в адміністративному процесі є:

- а) заявник та заінтересована особа;
- б) позивач та відповідач;
- в) скаржник та суб'єкт оскарження.

9. Яка справа підсудна місцевим загальним судам як адміністративним судам:

- а) справи, у яких однією зі сторін є орган державної влади, інший державний орган, орган влади АРК, їх посадова чи службова особа, їх посадові чи службові особи, обласна рада, Київська або Севастопольська міська рада;
- б) справи, у яких однієї зі сторін є орган чи посадова особа місцевого самоврядування, посадова чи службова особа органу місцевого самоврядування стосовно вирішення питання про дострокове припинення повноважень народного депутата України;
- в) справи з приводу рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень у справах про притягнення до адміністративної відповідальності.

10. Право оскаржити законність нормативно-правових актів, виданих суб'єктами владних повноважень мають:

- а) фізичні та юридичні особи;
- б) громадяни України;
- в) особи, щодо яких його застосовано, а також особи, які є суб'єктом правовідносин, у яких буде застосовано цей акт.

11. Адміністративну справу щодо оскарження особою наказу міністерства у зв'язку з його неконституційністю розглядає за суттю:

- а) Вищий адміністративний суд України;
- б) окружний адміністративний суд;
- в) Конституційний Суд України.

12. Адміністративну справу щодо оскарження особою рішення, дій чи бездіяльності посадової особи виконкому місцевої ради розглядає у першій інстанції:

- а) місцевий загальний суд;
- б) окружний адміністративний суд;
- в) Вищий адміністративний суд України.

13. Вищому адміністративному суду як суду першої інстанції підсудні справи щодо:

- а) дострокового припинення повноважень народного депутата України;
- б) скасування реєстрації кандидата на пост Президента України;
- в) встановлення територіальною виборчою комісією результатів виборів.

14. До основних стадій провадження у суді першої інстанції відноситься:

- а) підготовче провадження;
- б) проголошення судового рішення;
- в) судові дебати.

15. Доказами в адміністративному процесі України є:

- а) будь-які факти, що відносяться до справи;
- б) будь-які фактичні дані про обставини справи;
- в) всякі фактичні дані;
- г) відомості про факти;
- д) факти та відомості про них.

16. Вимоги, що ставляться до доказів:

- а) повнота, об'єктивність, всебічність;
- б) належність, допустимість, достовірність, достатність;
- в) можливість перевірки та використання в процесі доказування;
- г) об'єктивність, неупередженість;
- д) одержання із процесуальних джерел.

17. Якщо прокурор в інтересах держави подав до адміністративного суду позов про скасування рішення місцевої ради, то він виступає в адміністративному процесі як:

- а) сторона;
- б) третя особа, яка заявляє вимоги на предмет спору;
- в) законний представник держави.

18. Провадження у суді першої інстанції можна умовно поділити на:

- а) 2 стадії;
- б) 3 стадії;
- в) 4 стадії.

19. Суд закриває провадження у справі:

- а) якщо позивач відмовився від адміністративного позову;
- б) якщо сторони досягли примирення;
- в) якщо сторони не досягли примирення.

20. Адміністративна справа має бути розглянута і вирішена за загальним правилом:

- а) протягом розумного строку, але не більше 3 місяці з дня відкриття провадження у справі;
- б) протягом розумного строку, але не більше 1 місяць;
- в) протягом розумного строку, але не більше 2 місяці.

21. Видом судового рішення в адміністративних справах в суді першої інстанції є:

- а) вирок;
- б) постанова, ухвала;
- в) рішення.

22. Судове рішення, яким суд вирішує процесуальні питання, викладається у формі:

- а) постанови;
- б) рішення;
- в) ухвали.

23. Суд своєю ухвалою залишає позовну заяву без розгляду, якщо:

- а) позовну заяву подано неповнолітньою особою;
- б) позовну заяву подано особою, яка не має адміністративної процесуальної дієздатності;
- в) позовну заяву не вірно складено.

24. Розгляд справи в судовому засіданні проводиться в такій послідовності:

- а) підготовча стадія, початок судового розгляду справи по суті, судові дебати, дослідження обставин справи і перевірка доказів, проголошення судового рішення, ухвалення судового рішення;
- б) підготовча стадія, дослідження обставин справи і перевірка доказів, судові дебати, ухвалення судового рішення, проголошення судового рішення;
- в) підготовча стадія, початок судового розгляду справи по суті, дослідження обставин справи і перевірка доказів, судові дебати, ухвалення судового рішення, проголошення судового рішення.

25. Судове рішення, яким суд вирішує спір по суті, приймається у формі:

- а) ухвали;
- б) постанови;
- в) рішення.

26. Ухвалення судового рішення адміністративного суду відбувається:

- а) у нарадчій кімнаті;
- б) у судовому залі;
- в) у приміщенні, яке визначить суддя.

27. За загальним правилом за звернення до адміністративного суду сплачується:

- а) судове мито;
- б) судовий збір;
- в) плата за інформаційно-технічне забезпечення адміністративного процесу.

28. В адміністративному судочинстві належними вважаються докази, що:

- а) одержані з порушенням закону;

- б) одержані з дотриманням закону;
- в) містять інформацію щодо предмета доказування.

29. В адміністративних справах про протиправність рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень обов'язок доказування покладається на:

- а) відповідача-суб'єкта владних повноважень;
- б) позивача;
- в) обидві сторони.

30. Докази, одержані з порушенням закону, судом при вирішенні справи:

- а) не беруться до уваги;
- б) беруться до уваги за умови належного вмотивування судом;
- в) беруться до уваги, але не можуть бути покладені в основу рішення.

31. Термін "апеляція" означає:

- а) перевірку судом третьої інстанції законності та обґрунтованості вироків і рішень суду, що набрали законної сили;
- б) основний засіб оскарження судових рішень, які не набрали чинності, до суду вищої інстанції, з метою перевірки їх законності та обґрунтованості;
- в) вирішення судової справи.

32. Вищим судовим органом адміністративних судів в Україні є:

- а) Конституційний суд України;
- б) Вищий адміністративний суд України;
- в) Верховний суд України.

33. Чи розглядаються адміністративними судами вимоги про відшкодування шкоди:

- а) не розглядаються;
- б) розглядаються, якщо так вирішить сам суддя;
- в) розглядаються, якщо ці вимоги заявлені в одному провадженні з вимогою вирішити публічно-правовий спір.

34. Які правила відносяться до правил інстанційної підсудності:

- а) критерії зрозумілості, критерії рівності можливостей щодо оскарження судових рішень;
- б) за загальним правилом адміністративні справи вирішуються адміністративним судом за місцезнаходженням відповідача;
- в) верховенство права, законність, гласність.

35. Чи може бути предметом розгляду в адміністративному суді спори стовно позбавлення осіб членства в політичній партії:

- а) може бути предметом розгляду в адміністративному суді;
- б) не може бути предметом розгляду в адміністративному суді;
- в) може бути предметом розгляду, але лише у Вищому адміністративному суді.

36. Первинні докази це:

- а) докази отриманні першочергово;
- б) докази одержані безпосередньо від джерела;
- в) докази, що мають першочергове значення.

37. Підставами для розподілу витрат під час розгляду та вирішення публічно-правового спору є:

- а) примирення сторін;
- б) ініціатива одного із сторін;
- в) знаходження консенсусу.

38. Питання щодо розподілу судових витрат вирішується:

- а) заявою;
- б) ухвалою;
- в) рішенням.

39. До кого не застосовується привід:

- а) до неповнолітніх;
- б) до іноземців;
- в) до держслужбовців.

40. Позовна заява підписується:

- а) особисто позивачем;
- б) відповідачем;
- в) суддею.

41. Суд своєю ухвалою залишає позовну заяву без розгляду, якщо:

- а) позовну заяву подано неповнолітньою особою;
- б) позовну заяву подано особою, яка не має адміністративної процесуальної дієздатності;
- в) позовну заяву не вірно складено.

42. Суд закриває провадження у справі:

- а) якщо позивач відмовився від адміністративного позову;
- б) якщо сторони досягли примирення;
- в) якщо сторони не досягли примирення.

43. Адміністративний позов подається у формі:

- а) письмової позовної заяви;
- б) письмової скарги;
- в) в усній формі.

44. Перегляд судових рішень в адміністративних справах в апеляційному порядку здійснюється:

- а) суддею одноособово;
- б) колегією у складі 5 суддів;
- в) колегією у складі 3 суддів.

45. Перегляд судових рішень в адміністративних справах в касаційному порядку здійснюється:

- а) колегією у складі не менше 5 суддів;
- б) колегією у складі 3 суддів;
- в) суддею одноособово.

46. Позивачами в адміністративній справі можуть бути:

- а) громадяни України;
- б) громадяни України, іноземці чи особи без громадянства, підприємства, установи, організації, суб'єкти владних повноважень;
- в) громадяни України та іноземці.

47. Відповідачем в адміністративній справі є:

- а) суб'єкт владних повноважень, а у випадках, встановлених Кодексом адміністративного судочинства України, фізичні та юридичні особи;
- б) громадяни України, іноземці чи особи без громадянства;
- в) підприємства, установи чи організації.

48. Іноземець не може бути видворений за межі України у випадку:

- а) якщо його дії суперечать інтересам охорони громадського порядку;
- б) якщо його дії суперечать інтересам забезпечення безпеки України;
- в) якщо він два і більше разів притягувався до адміністративної відповідальності на території України;
- г) якщо це необхідно для охорони здоров'я громадян України;
- д) якщо іноземець грубо порушив законодавство про правовий статус іноземців.

49. Вставте пропущені слова в наступних твердженнях:

1) адміністративні справи з приводу оскарження _____ актів _____ дії вирішуються адміністративним судом за місцезнаходженням _____.

2) Адміністративні справи з приводу оскарження дій чи _____ суб'єктів _____ повноважень, які стосуються інтересів конкретної особи вирішуються адміністративним судом за місцезнаходженням _____.

3) Адміністративні справи у випадках, встановлених КАС України, як суди першої інстанції вирішують: _____ суди та _____ суд України.

- 4) Питання про передачу адміністративної справи суд вирішує _____, яку може бути оскаржено.
- 5) адміністративна справа, передана з одного адміністративного суду до іншого в порядку, встановленому ст.22 КАС України, розглядається адміністративним судом _____.
- 6) Підготовку справи до судового розгляду здійснює суддя адміністративного суду, який _____.
- 7) До _____ суду має право звернутися з адміністративним _____ особа, яка вважає, що порушено її права, _____ у сфері _____ відносин.
- 8) Адміністративний позов подається до адміністративного суду у формі _____ позовної заяви особисто позивачем або _____.
- 9) За обґрунтованим _____ позивача суддя вживає заходів щодо невідкладного розгляду і вирішення справи. Виклик осіб, які беруть участь у справі, здійснюється за допомогою _____ чи іншого технічного засобу.
- 10) Примирення сторін може стосуватися лише прав та _____ і _____ адміністративного позову.

50. Визначте неправильну відповідь:

1. Адміністративні суди вирішують спори фізичних та юридичних осіб із суб'єктом владних повноважень щодо оскарження його:
- а) рішень, дій та бездіяльності;
 - б) рішень та дій.
2. Компетенція адміністративних судів поширюється на спори з приводу:
- а) прийняття громадян на публічну службу;
 - б) прийняття громадян на військову службу.
3. В адміністративних судах вирішуються спори, які виникають:
- а) при укладенні та виконанні адміністративних договорів;
 - б) при укладанні та виконанні трудових договорів.
4. Місцевим загальним судам як і адміністративним судам підсудні:
- а) адміністративні справи, у яких однією із сторін є орган чи посадова особа місцевого самоврядування; посадова чи службова особа органу місцевого самоврядування;

б) адміністративні справи, у яких однією із сторін є орган чи посадова особа місцевого самоврядування; посадова чи службова особа органу місцевого самоврядування; крім тих, які підсудні окружним адміністративним судам.

5. Суддя після одержання позовної заяви з'ясовує наступне:

- а) чи подана позовна заява особою, яка має адміністративну процесуальну дієздатність;
- б) чи має свідок належні повноваження для подачі позовної заяви.

6. За наслідками підготовчого провадження суд постановляє ухвалу про:

- а) відкриття провадження у справі;
- б) залишення позовної заяви без розгляду.

7. Судове засідання проводиться у спеціально обладнаному приміщенні:

- а) залі судових засідань;
- б) залі судового розгляду.

8. Окремі процесуальні дії в разі необхідності можуть вчинятися:

- а) в приміщеннях інших адміністративних судів;
- б) за межами приміщення суду.

9. Головуючий у судовому засіданні виконує такі функції:

- а) керує ходом судового засідання та забезпечує додержання послідовності та порядку вчинення процесуальних дій;
- б) представляє інтереси позивача чи відповідача в порядку адміністративного судочинства.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

I. НОРМАТИВНІ АКТИ

1. Конституція України: Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 р. (зі змінами та доповненнями, внесеними Законом України від 21.02.2014 р. № 742-VII) // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

2. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 06 липня 2005 р. № 2747-IV № (зі змінами та доповненнями, внесеними Законом України від 18.06.2015 р. № 541-VIII) // Відомості Верховної Ради України – 2005 р., № 5, (№№ 35-36, 37). – Ст. 446.

3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: введений у дію Постановою Верховної Ради Української РСР від 07 грудня 1984 р. (зі змінами та доповненнями, внесеними Законом України від 17.07.2015 р. № 649-VIII) // Відомості Верховної Ради Української РСР – 1984. – додаток до № 51. – Ст. 1122.

4. Митний кодекс України: Закон України від 13 березня 2012 р. № 4495-VI (зі змінами та доповненнями, внесеними Законом України від 30.06.2015 р. № 556-VIII) // Офіційний вісник України від 04.05.2012 р. – № 32. – Ст. 9.

5. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI (зі змінами та доповненнями, внесеними Законом України від 16.07.2015 р. № 629-VIII) // Урядовий кур'єр від 07.06.2012 р. – № 100. – Ст. 34.

6. Про адміністративні послуги: Закон України від 06 вересня 2012 р. № 5203-VI (зі змінами та доповненнями, внесеними Законом України від 02.03.2015 р. № 222 -VIII) // Офіційний вісник України від 15.10.2012 р. – 2012 р. – № 76. – Ст. 44.

7. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 р. № 5076-VI (зі змінами, внесеними Законом України від 14.10.2014 р. № 1702-VII) // Офіційний вісник України від 23.08.2012 р. – № 62. – Ст. 2509.

8. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 08 липня 2011 р. № 3671-VI (зі змінами та доповненнями, внесеними Законом України від 13.05.2014 р. № 1251-VII) // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 16. – Ст. 146.

9. Про військовий обов'язок і військову службу: Закон України від 25 березня 1992 р. № 2232-XII (зі змінами та доповненнями, внесеними Законом України від 01.07.2015 р. № 567 -VIII) // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 27. – Ст. 385.

10. Про державну службу: Закон України від 17 листопада 2011 р. № 4050-VI (зі змінами та доповненнями, внесеними Законом України від 02.03.2015 р. № 213 -19) // Відомості Верховної Ради. – 2012. – № 26. – Ст. 27.
11. Про дипломатичну службу: Закон України від 20 вересня 2001 р. № 2728-III (зі змінами та доповненнями, внесеними Законом України від 02.03.2015 р. № 213-VIII) // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 5. – Ст. 29.
12. Про Дисциплінарний статут органів внутрішніх справ України: Закон України від 22 лютого 2006 р. № 3460-IV (зі змінами та доповненнями, внесеними Законом України від 17.05.2012 р. № 4711-VI (4711-17)) // Відомості Верховної Ради України. – 2006 р. – № 29. – Ст. 245.
13. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13 січня 2011 р. № 2939-VI (зі змінами та доповненнями, внесеними Законом України від 09.04.2015 р. № 319-VIII) // Відомості Верховної Ради України. – 2011 р. – № 15. – Ст. 231.
14. Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні: Указ Президента України від 22 липня 1998 р. № 810/98 // Офіційний вісник України. – 1999 р. – № 21. – Ст. 943.
15. Про Кабінет Міністрів України: Закон України 07 жовтня 2010 р. № 2591-VI (зі змінами та доповненнями, внесеними Законом України від 02.03.2015 р. № 213-VIII) // Відомості Верховної Ради України. – 2011 р. – № 9. – Ст. 58.
16. Про затвердження Стратегії розвитку системи державного фінансового контролю, що здійснюється органами виконавчої влади: постанова Кабінету Міністрів України від 24 липня 2003 р. № 1156 (зі змінами, внесеними згідно з постановою Кабінету Міністрів від 17.11.2004 р. № 1561 (1561-2004-п)) // Офіційний вісник України – 2003 р. – № 31. – Ст. 1613.
17. Про звернення громадян: Закон України від 02 жовтня 1996 р. № 393/93 (зі змінами та доповненнями, внесеними Законом України від 02.07.2015 р. № 577-VIII) // Відомості Верховної Ради України. – 1996 р. – № 47. – Ст. 256.
18. Про міліцію: Закон України від 20 грудня 1990 р. № 565-XXI (зі змінами та доповненнями, внесеними Законом України від 09.04.2015 р. № 324-VIII (324-19) // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991 р. – № 4. – Ст. 20.
19. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 квітня 1999 р. (зі змінами та доповненнями, внесеними Законом України від 17.07.2015 р. № 650-VIII (650-19)) // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – 20-21. – Ст. 190.
20. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. (зі змінами, внесеними Законом України від 17.07.2015 р. № 650- VIII) // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – Ст. 170.

21. Про громадські об'єднання: Закон України від 22 березня 2012 р. (зі змінами, внесеними Законом України від 21.05.2015 р. № 475- VIII) // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 1. – Ст. 1.

22. Про оборону України: Закон України від 6 грудня 1991 р. (зі змінами, внесеними Законом України від 12.02.2015 р. № 186-VIII) // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 2. – Ст. 106.

23. Про організацію особистого прийому громадян у Кабінеті Міністрів України: постанова Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 2010 р. № 924 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

24. Про органи самоорганізації населення: Закон України від 11 липня 2001 р. № 2625-III (зі змінами, внесеними Законом України від 20.11.2012 р. № 5492-VI) // Офіційний вісник України. – 2001. – №32. – Ст. 1449.

25. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22 вересня 2011 р. № 3773-VI (зі змінами, внесеними Законом України від 05.03.2015 р. № 246-VIII) // Відомості Верховної Ради України. – 2012 р. – № 19-20. – Ст. 179.

26. Про систему центральних органів виконавчої влади: Указ Президента України від 15 грудня 1999 р. № 1572 (зі змінами та доповненнями, внесеними Указом Президента від 13.03.2006 р. № 216/2006) // Офіційний вісник України. – 1999 р. – № 50. – Ст. 8.

27. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17 березня 2011 р. (зі змінами та доповненнями, внесеними Законом України від 14.10.2014 р. № 1700-VII (1700-18) // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 38. – Ст. 385.

28. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07 червня 2001 р. (зі змінами, внесеними Законом України від 02.03.2015 р. № 213-VIII (213-19) // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 33. – Ст. 175.

29. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19 листопада 1992 р. № 2801-XII (зі змінами, внесеними Законом України від 09.04.2015 р. № 326-VIII) // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – №4. – Ст. 19.

30. Питання Секретаріату Президента України: Указ Президента України від 18 листопада 2009 р. № 934/2009 // Офіційний вісник Президента України від 05.12.2009 – 2009 р. – № 35. – Ст. 1173.

31. Положення про Міністерство енергетики та вугільної промисловості України: Указ Президента України від 06 квітня 2011 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.president.gov.ua/documents/html.

32. Положення про Міністерство аграрної політики та продовольства України: Указ Президента України від 23 квітня 2011 р. № 500/2011 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.president.gov.ua/documents.

33. Положення про Міністерство культури України: Указ Президента України від 06 квітня 2011 р. № 388 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.president.gov.ua/documents/13378.html

34. Положення про Міністерство оборони України: Указ Президента України від 06 квітня 2011 р. № 406 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.president.gov.ua/documents/13378.html

35. Положення про Міністерство охорони здоров'я України: Указ Президента України від 13 квітня 2011 р. № 467 (зі змінами, внесеними Указом Президента від 14.02.2012 р. № 85/2012) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.president.gov.ua/documents/13378.html

36. Положення про Міністерство фінансів України: Указ Президента України від 08 квітня 2011 р. № 446/2011 (зі змінами, внесеними Указом Президента від 18.03.2013 р. № 141/2013) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.president.gov.ua/documents/13378.html

37. Про Положення про Міністерство культури України: Указ Президента України від 06 квітня 2011 р. № 388/2011 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.president.gov.ua/documents/13378.html.

38. Положення про Міністерство соціальної політики України: Указ Президента України від 06 квітня 2011 р. № 389/2011 (зі змінами, внесеними Указом Президента від 02.09.2013 р. №473/2013)// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.president.gov.ua/documents/13378.html.

39. Положення про Міністерство енергетики та вугільної промисловості України: Указ Президента України від 06 квітня 2011 р. № 382/2011 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.

40. Положення про Міністерство юстиції України: Указ Президента України від 06 квітня 2011 р. № 395 (зі змінами, внесеними Указом Президента України від 15.04.2013 р. № 211/2013) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.president.gov.ua/documents/13378.html

41. Про Положення про Державне агентство України з питань кіно: Указ Президента України від 6 квітня 2011 року № 404/2011 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/13378.html>.

42. Про Положення про Державний комітет телебачення і радіомовлення України: Указ Президента України від 7 травня 2011 р. № 559 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/13378.html>.

43. Положення про Державну санітарно-епідеміологічну службу: Указ Президента України від 06 квітня 2011 р. № 400/2011 (зі змінами, внесеними

Указом Президента України від 14.02.2012 р. № 85/2012) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

44. Про Концепцію розвитку законодавства про державну службу в Україні: Указ Президента України від 20 лютого 2006 р. №140/2006 // Офіційний вісник України. – 2006 р. – № 8 . – Ст. 421.

45. Реєстр рішень Вищого адміністративного суду України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vasu.gov.ua/ua/register.html>.

46. Пленуми Вищого адміністративного суду України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.vasu.gov.ua/ua/plenum__vas._m=publications.

II. ЛІТЕРАТУРА

1. Административно-процессуальное право: курс лекций / под ред. И.Ш. Килясханова. – И.: ЮНИТИ-ДАНА, 2004. – 399 с.
2. Адміністративна процедура та адміністративні послуги. Зарубіжний досвід і пропозиції для України: / авт.-упоряд. В.П. Тимошук. – К.: Факт, 2003. – 496 с.
3. Адміністративна процедура та контроль за діяльністю адміністративних органів в Угорщині, Польщі, Болгарії, Естонії та Албанії. – К.: Вид-во УАДУ, 1999. – 236 с.
4. Адміністративна юстиція. Адміністративне судочинство: навч.посіб. / За заг.ред. Т.О. Коломієць, Г.Ю. Гулевської. – К.: Істина, 2007. – 152 с.
5. Адміністративна юстиція: європейський досвід та пропозиції для України: / Авт.-упоряд. І.Б. Коліушко. Р.О. Куйбіда. – К.: Факт, 2003. – 514 с.
6. Адміністративне право України: тенденції трансформації в умовах реформування: навч. посіб. / Є.В. Курінний.– Дніпропетровськ : Юридична академія МВС України, 2002. – 92 с.
7. Адміністративне судочинство: підручник / Т.О. Коломоєць (заг. ред.). – К.: Істина, 2009. – 344 с.
8. Адміністративне судочинство України: підручник / О.М. Пасенюк (кер. авт. кол.), О.Н. Панченко, В.Б. Авер'янов та ін.; за заг. ред. О.М. Пасенюка]. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 672 с.
9. Адміністративні послуги місцевих органів державної виконавчої влади / А.О. Чемерис, М.Д. Лесечко, А.В. Ліпенцев, А.О. Каляев, В.М. Ципук. – Д.: ЛРІДУ НАДУ, 2004. – 148 с.
- 10.Адміністративно-правовий захист прав громадян: навч.-метод. посіб. / К.К. Афанасьєв та ін. – Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2011. – 279 с.

- 11.Адміністративно-територіальна реформа. Від моделювання до реалізації: інформ. матеріали для Херсонської обл. / Херсонське міське громадське об'єднання «Ліга-Про» / А.А. Петкевич (розроб.). – Херсон: Херсонська міська друкарня, 2009. – 105 с.
- 12.Актуальні проблеми становлення та розвитку місцевого самоврядування в Україні / За ред. В.В. Кравченка, М.О. Баймуратова, О.В. Батанова. – К.: Атіка, 2007. – 864 с.
- 13.Афанасьєв К.К. Адміністративні послуги: навч. посіб. / К.К. Афанасьєв ; Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е.О. Дідоренка. – Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2010. – 175 с.
- 14.Адміністративне право : навч. посіб. / Ю.П. Битяк, В.В. Зуй, В.М. Гаращук та ін., 2012. – 160 с.
15. Адміністративна юстиція. Адміністративне судочинство: навч. посіб. / За заг. ред. Т.О. Коломоець, Г.Ю. Гулевської. – К.: Істина, 2007. – 152 с.
16. Актуальні проблеми становлення та розвитку місцевого самоврядування в Україні / За ред. В.В. Кравченка, М.О. Баймуратова, О.В. Батанова. – К.: Атіка, 2007. – 864 с.
- 17.Андрійко О.Ф. Державний контроль в Україні: організаційно-правові засади / О.Ф. Андрійко. – К.: Наукова думка, 2004. – 304 с.
- 18.Андрійцьо В. Особливості провадження адміністративних справ, пов'язаних із порушенням виборчого процесу / В. Андрійцьо // Вісник Вищого адміністративного суду України. – 2009. – № 1. – С. 27–33.
19. Анпілогов О.В. Захист прав та свобод громадянина прокурором в адміністративному судочинстві: монографія / О.В. Анпілогов / – К.: Ін Юре, 2008. – 167 с.
- 20.Бандурка А.М. Административный процесс: учебник / А.М. Бандурка, Н.М. Тищенко. – Харьков: Изд-во НУВД, 2001. – 352 с.
21. Банчук О.А. Вимоги до Конвенції про захист прав людини та основних свобод до процедури здійснення судочинства / О.А. Банчук, Р.О. Куйбіда. – К.: ІКЦ «Леста», 2005. – 116 с.
22. Бахрах Д.Н. Действие норм права во времени / Д.Н. Бахрах/ – М.: Норма, 2004. – 224 с.
23. Бевзенко В.М. Адміністративні суди України: навч. посіб. для курсантів та студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / В.М. Бевзенко.– К.: Алерта, 2006. – 272 с.
24. Берлач Н.А. Адміністративно-правові засади формування органічного напрямку у сільському господарстві України: монографія / Н.А. Берлач. – К.: Новая Идеология, 2010. – 398 с.

25. Битяк Ю.П. Державна служба в Україні: організаційно-правові засади – Х.: Право, 2005. – 304 с.
26. Битяк Ю.П. Адміністративне право України: підручник / Ю.П. Битяк (ред.). В.М. Гарашук, О.В. Дьяченко, О.Т. Зима, В.В. Зуй. – К.: Юрінком Інтер, 2005. – 544 с.
27. Блажівська Н. Процедура розгляду справ про оскарження нормативно-правових актів потребує вдосконалення / Н. Блажівська // Вісник Вищого адміністративного суду України. – 2009. – № 1. – С. 64–77.
28. Ващенко С.В. Адміністративна відповідальність: навч. посіб. / С.В. Ващенко, В.Г. Поліщук. – Запоріжжя: Юридичний інститут МВС України, 2001. – 142 с.
29. Голосніченко І.П. Адміністративний процес: навч. посіб. / І.П. Голосніченко, М.Ф. Стахурський; за заг. ред. І.П. Голосніченка. – К.: ГАН, 2003. – 256 с.
30. Грибок І.О. Оскарження рішень органів виконавчої влади в адміністративному порядку: автореф. дис. ... канд. юрид. наук (12.00.07) // І.О. Грибок. – Київ: 2006 р. – 19 с.
31. Громадські організації та органи державного управління: питання взаємовідносин / Н.Р. Нижник (заг.ред.) – Хмельницький: ХУУП, 2007. – 236 с.
32. Гусаров С. Особливості адміністративної юрисдикції та реалізації відповідних повноважень органами державного управління та посадовими особами / С. Гусаров // Право України. – 2009. – № 2. – С. 80–88.
33. Демський Е.Ф. Адміністративне процесуальне право України: навч. посіб. / Е.Ф. Демський. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 495 с.
34. Демський Е.Ф. Особливості перегляду постанови у справі про адміністративне правопорушення / Е.Ф. Демський. // Вісник Вищого адміністративного суду України. – 2009. – № 1. – С. 53–60.
35. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / За заг. ред. В.Б. Авер'янова. – К., 2003. – 384 с.
36. Ємельянова В. Автоматизована система електронного документообігу «Діловодство суду» – ще один крок до відкритості судів для громадян / В. Ємельянова // Вісник Вищого адміністративного суду України. – 2009. – № 2. – С. 43–49.
37. Завальна Ж.В. Концептуальні засади договірного регулювання адміністративно-правових відносин: монографія / Ж.В. Завальна. – Суми: Мрія, 2010. – 360 с.
38. Задирака Н.Ю. Адміністративне судочинство в Україні: актуальні проблеми / Н.Ю. Задирака // Філософія Права. – 2011. – №3. – С. 277–281.

39. Клименко К.О. Основные тенденции развития административного судопроизводства в евроинтеграционном процессе / К.О. Клименко // Научные труды. – М.: Российская академия юридических наук: Юрист, 2007. – Вып. 7, Т. 2. – С. 115–119.
40. Клименко К.О. Принципи диспозитивності та рівності в судовому адміністративному процесі України / К.О. Клименко // Формування правової держави в Україні: проблеми і перспективи : IX Всеукр. наук.-практ. конф., 13 квіт. 2007 р.: матеріали. – Тернопіль: ТНЕУ: Економічна думка, 2007. – Ч. 1. – С. 249–253.
41. Клименко К.О. Проблеми адміністративного судочинства України в контексті європейської інтеграції / К.О. Клименко // Європейські інтеграційні процеси і транскордонне співробітництво: III Міжнар. наук.-практ. конф. студ., аспірантів і молодих науковців, 18-19 трав. 2006 р.: тези доп. – Луцьк: РВВ «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2006. – Т. 1. – С. 103–106.
42. Клименко К.О. Тенденції розвитку стандартів адміністративного судочинства / К.О. Клименко // Шевченківська весна: Міжнар. наук.-практ. конф. студ., аспірантів та молодих вчених: матеріали. – К.: Принт-центр, 2007. – Вип. V, Ч. 2. – С. 294–298.
43. Клименко К.О. Шляхи удосконалення реалізації завдань адміністративної юстиції в Україні / К.О. Клименко // Актуальні питання реформування правової системи України: IV Міжнар. наук.-практ. конф., 1-2 черв. 2007 р.: зб. наук. ст. – Луцьк: РВВ «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2007. – Т. I. – С. 185–189.
44. Кодекс України про адміністративні правопорушення: науково-практичний коментар / Р.А. Калюжний, А.Т. Комзюк, О.О. Погрібний та ін.; 2-ге вид. – К.: Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008. – 655 с.
45. Кодекс адміністративного судочинства України в схемах : навчальний посібник для юрид. вузів и фак. / Р.С. Мельник, В.М. Бевзенко, Г.О. Пономаренко та ін.; за ред. А.Т. Комзюка. – Харків: Юстініан, 2008. – 144 с.
46. Колпаков В.К. Адміністративна відповідальність (адміністративно-деліктне право): навч. посіб. / В.К. Колпаков. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 256 с.
47. Колпаков В.К. Адміністративне право України: підручник, – 3-є видання, доповнене / В.К. Колпаков. – К.: Юрінком Інтер, 2001. – 752 с.
48. Коломоєць Т.О. Адміністративне право України / Т.О. Коломоєць. – 2-ге вид., змін. і доп. – К., 2012. – 217 с.

49. Коломоєць Т.О. Штрафи за законодавством про адміністративні правопорушення України / Т.О. Коломоєць. – Запоріжжя: Верже, 2000. – 240 с.
50. Коломоєць Т.О. Адміністративний процес та адміністративне судочинство: підручник / Т.О. Коломоєць, Р.В. Сінельнік. – К.: Істина, 2008. – 184 с.
51. Колпаков В.К. Адміністративно-деліктний правовий феномен: монографія. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 528 с.
52. Колпаков В.К. Докази і доказування в адміністративному судочинстві: монографія / В.К. Колпаков, В.В. Гордєєв. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2009. – 128 с.
53. Колпаков В.К. Адміністративне право України: підручник / В.К. Колпаков, О.В. Кузьменко. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 544 с.
54. Комзюк А.Т. Адміністративний процес в Україні: навч. посіб./ А.Т. Комзюк, В.М. Бевзенко, Р.С. Мельник. – К.: Прецедент, 2007. – 531 с.
55. Контроль в органах виконавчої влади в сучасних умовах: розмаїття, спільні риси та зміни / К. Гуд (упоряд.). – К.: К.І.С., 2006. – 274 с.
56. Константінов С.Ф. Адміністративно-правове забезпечення протидії маргіналізації населення України: монографія / С.Ф. Константінов. – К.: ІНТЕРСЕРВІС, 2010. – 318 с.
57. Константи́й О. Окремі питання оскарження правових актів у порядку адміністративного судочинства: / О. Константи́й // Право України. – К.: Мін'юст України, 2008. – №11. – С.27–34.
58. Конопльов В.В. Управлінські рішення в адміністративній діяльності органів внутрішніх справ: сутність та організаційно-правові питання підготовки і прийняття / В.В. Конопльов. – Сімф.: Видавництво Кримського юридичного ін-ту ХНУВС, 2006. – 356 с.
59. Конюшко К. Застосування положень про нікчемні правочини в практиці розгляду адміністративними судами, що виникають з податкових відносин / К. Конюшко // Вісник Вищого адміністративного суду України. – 2009. – № 2. – С. 14–25.
60. Корж І. Добір кандидатів на державну службу: порівняльний аналіз / І. Корж // Право України. – 2007. – № 4. – С. 84–89.
61. Кравченко С.О. Державно-управлінські реформи: теоретико-методологічне обґрунтування та напрями впровадження: монографія / С.О. Кравченко. – К.: НАДУ, 2008. – 296 с.
62. Кравчук О. Інститут адміністративної відповідальності: деякі проблеми сучасного розвитку (на прикладі відповідальності власників транспортних засобів за порушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху) /

- О. Кравчук // Вісник Вищого адміністративного суду України. – 2009. – № 3. – С. 63–71.
63. Кузьменко О.В. Адміністративна юстиція в Україні: навч. посіб. / О.В. Кузьменко. – К.: Атіка, 2007. – 156 с.
64. Кузьменко О.В. Теоретичні засади адміністративного процесу: монографія / О.В. Кузьменко – К.: Атіка, 2005. – 352 с.
65. Кузніченко С.О. Надзвичайні адміністративно-правові режими: монографія / С.О. Кузніченко. – Сімф.: Кримнавчпеддержвидав, 2010. – 272 с.
66. Кузьменко О.В. Адміністративно-правова охорона культурної спадщини України : [монографія] / О.В. Кузьменко, І.В. Пивовар. – К. : Аванпост-прим, 2010. – 197 с.
67. Кузьменко О.В. Феномен адміністративно-правового заохочення: монографія / О.В. Кузьменко, О.Г. Стрельченко. – Л.: Львів. кн. ф-ка «Атлас», 2010. – 201 с.
68. Кузьмишин В. Перспективи впровадження процедури медіації в адміністративному судочинстві України / В. Кузьмишин // Вісник Вищого адміністративного суду України. – 2009. – № 3. – С. 45–49.
69. Куйбіда М.С. Організація влади у містах із спеціальним статусом: монографія / М.С. Куйбіда, М.І. Росенко. – Л.: «Львівська політехніка», 2008. – 226 с.
70. Курко М.Н. Адміністративно-правове регулювання вищої освіти в Україні: монографія / М.Н. Курко. – Х.: Вид-во Харк. нац. ун-ту внутр. справ, 2010. – 376 с.
71. Кучабський О.Г. Адміністративно-територіальна організація України: теорія, методологія, механізми становлення: монографія / О.Г. Кучабський. – Л.: ЛРІДУ НАДУ, 2010. – 315 с.
72. Курс адміністративного права України: підручник. / В.К. Колпаков, О.В. Кузьменко, І.Д. Пастух, В.Д. Сущенко (спец. ред.). – К.: Юрінком Інтер, 2012.– 780 с.
73. Курс адміністративного права України: підручник. / В.К. Колпаков, О.В. Кузьменко, І.Д. Пастух, В.Д. Сущенко (спец. ред.). – 2-ге вид. перероб. та допов. – К.: Юрінком Інтер, 2013. – 872 с.
74. Куйбіда М.С. Проблеми адміністративного договору у доктрині, законодавстві, на практиці / М.С. Куйбіда // Право України. –2009. – № 4. – С. 76–86.
75. Мельник Р.С. Адміністративні процедури в діяльності органів внутрішніх справ України: навч. посіб. / Р.С. Мельник. – Х.: НУВС, 2005. – 115 с.
76. Мельник Р. Адміністративне судочинство Німеччини та України через

- призму соціологічного дослідження / Р. Мельник, В. Бевзенко // Вісник Вищого адміністративного суду України. – 2009. – № 2. – С. 59–70.
77. Мельник Р. Етапи становлення адміністративного судочинства в Україні / Р. Мельник // Вісник Вищого адміністративного суду України. – 2009. – № 1. – С. 77–82.
78. Миколенко А.И. Административный процесс и административная ответственность в Украине: учеб. пособие / А.И. Миколенко. – Изд. третье, перераб. и доп. – Харьков: ООО «Одиссей», 2007. – 360 с.
79. Миронюк Р.В. Окремі питання створення та діяльності системи адміністративних судів України: / Р.В. Миронюк, І.С. Зелінська // Наук. вісн. Дніпропетр. держ. ун-ту внутр. справ. – 2006. – №1. – С.219–224.
80. Миронюк Р.В. Органи внутрішніх справ як суб'єкти виконавчого провадження в справах про адміністративні правопорушення: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Р.В. Миронюк; НАВСУ. – К., 2003. – 199 с.
81. Миронюк Р.В. Поняття та зміст адміністративно-деліктного процесу: / Р.В. Миронюк // Наук. вісн. Запорізь. юрид. ін-ту Дніпропетр. держ. ун-ту внутр. справ: зб. наук. пр. – 2011. – №3. – С.171–179.
82. Небрат О.О. Деякі проблеми забезпечення прав і свобод громадян при здійсненні адміністративного судочинства в Україні / О.О. Небрат // Вісн. Харк. нац. ун-ту внутр. справ. – Х., 2008. – Вип. 41. – С.256–261.
83. Основи адміністративного судочинства в Україні (навчальний посібник для юридичних факультетів та юридичних клінік) / за заг. ред. Н.В. Александрової, Р.О. Куйбіди. – К.: Конус-Ю, 2006. – 256 с.
84. Основи адміністративного судочинства та адміністративного права: навч. посіб. / за заг. ред. Р.О. Куйбіди, В.І. Шишкіна. – К., 2006. – 395 с.
85. Педько Ю.С. Становлення адміністративної юстиції в Україні: монографія / Ю.С. Педько. – К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2003. – 208 с.
86. Перепелюк В.Г. Адміністративний процес / В.Г. Перепелюк. – Чернівці: Рута, 2001. – 316 с.
87. Перепелюк В.Г. Адміністративний процес. Загальна частина: навч. посіб. / В.Г. Перепелюк. – Чернівці: Рута, 2003. – 212 с.
88. Посібник з основ адміністративного судочинства (для юридичних факультетів та юридичних клінік); за заг. ред. Н.В. Александрової, Р.О. Куйбіди. – К., 2006. – 126 с.
89. Проект кодексу адміністративних процедур в Україні. – К., 2002.
90. Прокурорський нагляд в Україні: підручник / за ред. П.М. Каркача, І.Є. Марочкина. – Х.: Одиссей, 2005. – 240 с.

- 91.Сергейчук О.А. Проблеми вдосконалення законодавчих основ захисту прав людини і громадянина органами адміністративної юстиції: / О.А. Сергейчук // Вісн. Вищ. Адмін.суду України. – 2009. – №2. – С.31–42.
- 92.Смокович М. Проблеми визначення юридичної сили нормативно-правових актів під час вирішення адміністративних спорів / М. Смокович // Вісник Вищого адміністративного суду України. – 2009. – № 1. – С. 15-27.
93. Судова практика Вищого адміністративного суду України: Зб. нормативних актів / Вищий адміністративний суд України / О.М. Пасенюк (заг.ред.). – К.: Юрінком Інтер, 2007. – 416 с.
- 94.Стрельченко О.Г. Публічна служба в Японії (порівняльний аспект)/ О.Г. Стрельченко // Адміністративне право і процес. Науковий журнал університету ім. Т.Г. Шевченка. – 2013. – № 1.
- 95.Судова практика Верховного Суду України у справах про адміністративні правопорушення / Верховний Суд України / П.П. Пилипчук (заг.ред.), П.П. Пилипчук (упоряд.). – Офіц. вид. – К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2007. – 328 с.
- 96.Тихомиров Ю.А. Курс административного права и процесса / Ю.А. Тихомиров. – М., 1998. – 798 с.
- 97.Тищенко Н.М. Административно-процессуальный статус гражданина Украины: проблемы теории и пути совершенствования / Н.М. Тищенко. – Харьков: Право, 1998. – 268 с.
- 98.Ткаченко В.І. Адміністративно-процедурні провадження у дозвільній системі в Україні: шляхи вирішення проблемних питань: монографія / МВС України, Луган. держ. ун-т внутр.справ. – Луганськ: РВВ ЛДУВС, 2006. – 344 с.
- 99.Хавронюк М.І. Дисциплінарні правопорушення і дисциплінарна відповідальність: навч. посіб. / М.І Хавронюк. – К.: Атіка, 2003. – 240 с.
- 100.Чабан В.П. Акти адміністративного процесу в діяльності міліції України: навч.посіб. / В. П. Чабан. – К.: Атіка, 2002. – 144 с.
- 101.Черепій П.Юрисдикція адміністративних судів: до постановки проблеми / П.Ю. Черепій // Вісн. Вищ.адмін.суду України. – 2010. – №3. – С. 23–28.
- 102.Ярмакі Х.П. Адміністративно-наглядова діяльність міліції в Україні: монографія / Х.П. Ярмакі. – Одеса: Юрид. л-ра, 2006. – 336 с.

Інформаційні ресурси

1. «Законодавство України» [Електронний ресурс]. – [Б.м.: б.и.]– URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?user=index>
2. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. – [Б.м.: б.и.]– URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

3. Юридична бібліотека [Електронний ресурс]. – [Б.м.: б.и.]– URL: <http://pravo.biz.ua/>
4. Союз юристів України: Всеукраїнське громадське об'єднання. – [Б. м.: б. и.]– URL: <http://www.lawyersunion.org.ua>
5. Верховний суд України. – [Б.м.: б.и.]. – URL: <http://www.scourt.gov.ua/>
6. Юридичний портал. – [Б.м.: б.и.]– URL: <http://jurisprudence.com.ua/>
7. Правознавець [Текст]. – [S.l.: s.n.]– URL: <http://www.pravoznavec.com.ua/>
8. ЛІГА.net [Текст]. – [Б.м. : б.и.]– URL: <http://liga.net/>
9. LEX – Правовой портал Украины [Текст]. – [Б.м.: б.и.]– URL: <http://ukr-pravo.at.ua/>
10. Каталог юриста [Текст]. – [S.l.: s.n.]– URL: <http://lawukraine.com/>
11. Юридичний радник [Текст]. – [Б.м.: б.и.]. – URL: <http://www.yurradnik.com.ua/>
12. Юридична газета [Текст]. – [Б.м.: б.и.]– URL: <http://jur-gazeta.com/>
13. British Library: Online Gallery [Текст]. – [Б.м.: б.и.]– URL: <http://www.bl.uk/onlinegallery/index.html>
14. The Online Books Page [Текст]. - [S. l. : s. n.]– URL: <http://www.onlinebooks.library.upenn.edu/>
15. Правові системи НаУ [Текст]. – [Б.м.: б.и.]. – URL: <http://www.nau.kiev.ua/>
16. Союз юристів України [Текст]. – [Б.м.: б.и.]– URL: <http://www.lawyersunion.org.ua>
17. Юр-Инфо – сайт для юриста [Текст]. – [Б.м.: б.и.]– URL: <http://www.yur-info.org.ua>
18. «Ліга» [Текст]. – [Б.м.: б.и.]– URL: <http://www.liga.net>
19. Центр Разумкова [Текст]. – [Б.м.: б.и.]– URL: <http://www.razumkov.org.ua>
20. Асоціація юридичних клінік України [Текст]. – [Б.м.: б.и.]– URL: <http://www.legalclinics.org.ua/forum2/index.php>
21. Научная электронная библиотека eLIBRARY [Текст]. – [Б.м.: б.и.]– URL: <http://www.elibrary.ru/>

КОРОТКИЙ СЛОВНИК ТЕРМІНІВ

Адміністративна справа (справа адміністративної юрисдикції) – 1) форма об'єктивізації (зовнішній вираз, матеріальна оболонка) будь-якого питання, яке вирішується шляхом застосування норм адміністративного права і прийняття владного рішення компетентним суб'єктом; 2) переданий на вирішення адміністративного суду публічно-правовий спір, у якому хоча б однією зі сторін є суб'єкт, який на основі законодавства здійснює владні функції.

Адміністративна юрисдикція – 1) у широкому розумінні це юридично оформлене право компетентного суб'єкта здійснювати свої функції щодо об'єктів, структур, сфер. Наприклад: юрисдикція України щодо штучних островів; реєстрація банку в юрисдикції, де він фактично не знаходиться; 2) у вузькому розумінні це підсудність (підвідомчість) справ.

Адміністративна юстиція – гарантований державою та закріплений чинним національним законодавством спеціально-правовий спосіб захисту фізичними та юридичними особами своїх прав та інтересів від неправомірних дій, бездіяльності суб'єктів владних повноважень (органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб), який полягає у судовому розгляді та вирішенні публічно-правових спорів системою адміністративних судів.

Адміністративне судочинство – діяльність адміністративних судів щодо розгляду і вирішення адміністративних справ у порядку, встановленому Кодексом адміністративного судочинства.

Адміністративний позов – звернення до адміністративного суду про захист прав, свобод, та інтересів у публічно-правових відносинах.

Адміністративний процес – правовідносини, що складаються під час здійснення адміністративного судочинства.

Адміністративний суд – суд загальної юрисдикції, до компетенції якого Кодексом адміністративного судочинства віднесено розгляд і вирішення адміністративних справ.

Адміністративний договір – дво- або багатостороння угода, зміст якої складають права та обов'язки сторін, що впливають із владних управлінських функцій суб'єкта владних повноважень, який є однією із сторін угоди.

Відповідач – суб'єкт владних повноважень, а у випадках, передбачених законом, й інші особи, до яких звернена вимога позивача.

Завданням адміністративного судочинства є захист прав, свобод та

інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб у сфері публічно-правових відносин від порушень з боку органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб, інших суб'єктів при здійсненні ними владних управлінських функцій на основі законодавства, в тому числі на виконання делегованих повноважень.

Позивач – особа, на захист прав, свобод та інтересів якої подано адміністративний позов до адміністративного суду, а також суб'єкт владних повноважень, на виконання повноважень якого подана позовна заява.

Правосуддя в адміністративних справах здійснюється адміністративними судами.

Публічна адміністрація – 1) сукупність органів, які утворюються для здійснення (реалізації) публічної влади; 2) система організаційно-структурних утворень, які на законних підставах набули владних повноважень для реалізації публічних інтересів.

Письмове провадження – розгляд і вирішення адміністративної справи в суді першої, апеляційної чи касаційної інстанції без виклику осіб, які беруть участь у справі, та проведення судового засідання на основі наявних у суду матеріалів у випадках, встановлених Кодексом адміністративного судочинства України.

Постанова – письмове рішення суду будь-якої інстанції в адміністративній справі, у якому вирішуються вимоги адміністративного позову.

Публічна служба – діяльність на державних політичних посадах, професійна діяльність суддів, прокурорів, військова служба, альтернативна (невійськова) служба, дипломатична служба, інша державна служба, служба в органах влади Автономної Республіки Крим, органах місцевого самоврядування.

Розумний строк – найкоротший строк розгляду і вирішення адміністративної справи, достатній для надання своєчасного (без невинуватих зволікань) судового захисту порушених прав, свобод та інтересів у публічно-правових відносинах.

Скарга – звернення з вимогою про поновлення прав і захист законних інтересів громадян, порушених діями (бездіяльністю), рішеннями державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, об'єднань громадян, посадових осіб.

Суб'єкт владних повноважень – орган державної влади, орган місцевого самоврядування, їхня посадова чи службова особа, інший суб'єкт при

здійсненні ними владних управлінських функцій на основі законодавства, в тому числі на виконання делегованих повноважень;

Треті особи – учасники адміністративного процесу, які вступають чи залучаються до цього процесу у будь-який час, до його завершення, з метою реалізації власних специфічних інтересів, повністю або частково відмінних від інтересів сторін.

Ухвала – письмове або усне рішення суду будь-якої інстанції в адміністративній справі, яким вирішуються питання, пов'язані з процедурою розгляду адміністративної справи, та інші процесуальні питання. Ухвалами судів апеляційної та касаційної інстанцій також вирішуються вимоги апеляційної чи касаційної скарги.

Юрисдикція адміністративних судів поширюється на всі публічно-правові спори, крім спорів, для яких законом встановлений інший порядок судового вирішення.

Комп'ютерна верстка О.І. Гурчумелія

Умовн. друк. арк. 3,7

Підписано до друку 28.10.2015 р.

Зам. № 96

Редакційно-видавничий відділ ДВНЗ «УжНУ»

88015, м. Ужгород, вул. Заньковецької, 89

dep-editors@uzhnu.edu.ua

